

บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

THE ROLE OF BUDDHIST MONKS TOWARD ETICAL POLITICALIZATION TO PEOPLE IN DEMOCRATIC REGIME WITH THE KING AS THE HEAD IN MUANG DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

JARUWAT KITTITHIRANGKUL

A THEMATIC PAPER SUBMTTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
ชื่อนักศึกษา	:	**จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระครูปลัดสุวัฑฒนพรหมจริยคุณ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(พระครูอรุณสุตาลังการ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....
(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....
(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

Thematic Topic	:	The Role of Buddhist Monks towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province
Student's Name	:	Jaruwat Kittithirangkul
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Government
Academic Year	:	2566
Advisor	:	Phramaha Ekkawin Piyaweero (Asim), Dr.
Co - Advisor	:	Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phrakhrupaladsuwatthanaphromajariyakhun)

Thematic Committee :

Chairman .....
(Phrakhruarunsutalangkarn, Assoc. Prof. Dr.)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member/Co-Advisor .....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....
(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

(Copyright of Mahamakut Buddhist University)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
ชื่อนักศึกษา	:	**จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 181 รูป ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสังฆาธิการซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและแบบปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีการจัดกิจกรรมอันมีส่วนช่วยในการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

และหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในเรื่องของงบประมาณและเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรม 2) ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีพัฒนาตนเองในด้านความรู้ โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยพอประมาณ และจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมอย่างถ่องแท้ สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสั่งสอนประชาชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองได้ดียิ่งขึ้น 3) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นหากพระสงฆ์มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

คำสำคัญ : บทบาทของพระสงฆ์ , การกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง , ระบอบประชาธิปไตย

ABSTRACT

Thematic Topic : **The Role of Buddhist Monks towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province**

Student's Name : **Jaruwat Kittithirangkul**

Degree Sought : **Master of Political Science**

Program : **Government**

Academic Year : **2566**

Advisor : **Phramaha Ekkawin Piyaweero (Asim), Dr.**

Co - Advisor : **Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

The objectives of this thematic were : 1) to study the roles of Buddhist monks towards ethical politicalization to people in democratic regime with the King as head in Muang district, Surat Thani province and 2) to study guidelines for the development the role of Buddhist monks towards ethical politicalization to people in democratic regime with the King as head in Muang district, Surat Thani province. The research sample consisted of monks stay in Buddhist temples in Muang district, Surat Thani province, in the amount of 181 monks, The key informants consist of ecclesiastical official in Muang district, Surat Thani province in the amount of 5 monks. The employed research instrument were closed-ended and open-ended questionnaire and the interview form. The statistics employed for the data analysis were frequency, percentage, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The roles of Buddhist monks towards ethical politicalization to people in democratic regime with the King as head in Muang district, Surat Thani province overall, it was at a high level sorted in order of average from most to least as follows : preaching promotes political ethics, organizing activities to promote political ethics, public relations to promote political ethics.

2. Suggestions on the roles of Buddhist monks towards ethical politicalization to people in democratic regime with the King as head in Muang district, Surat Thani province consists of 1) activities to promote political ethics; the monks should continue

to organize activities that contribute to the promotion of political ethics and public and private agencies should support the monks in terms of budget and technology needed to organize activities. 2) political ethics preaching; monks should develop themselves in knowledge. They must have knowledge and understanding of politics able to apply Buddhist principles to teach people to understand political ethics better. 3) public relations to promote political ethics; monks should develop their knowledge of modern technology because nowadays communication technology can reach people of all genders and ages, so if the monks are proficient in using modern technology. It can for dissemination of Buddhist principles in order to refine political ethics to the public chanel.

Keywords : Role of Buddhist Monks , Ethical Poticalization , Democratic

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณพระครูอรุณสุตาลังการ, รองศาสตราจารย์ ดร. ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาเอกวิน ปิยวิโร, ดร. และ รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญ..... ญ

สารบัญตาราง..... ฐ

สารบัญภาพ..... ฑ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 4

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท..... 7

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง..... 12

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม..... 18

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย..... 28

2.5 ข้อมูลวัดและจำนวนพระภิกษุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 30

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 32

2.7 สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย 38

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 39

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย..... 39

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย..... 40

3.2.1 การออกแบบการวิจัย..... 40

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย..... 40

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง..... 41

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 41
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 43
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 43
3.7 สรุป..... 45

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 47

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 48
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 50
4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทางเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 56
4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์พระสังฆาธิการ เรื่องบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 57

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 65

5.1 สรุปผลการวิจัย..... 66
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 69
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 73

บรรณานุกรม..... 74

ภาคผนวก..... 77

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย..... 78
ภาคผนวก ข บุคลานุกรม..... 80
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ..... 82
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 86
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 90
ภาคผนวก ฉ หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์..... 96
ภาคผนวก ช แบบสอบถาม..... 98

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์..... 105
ภาคผนวก ฌ ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..... 109
ภาคผนวก ญ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)..... 117
ภาคผนวก ฎ รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 124
ประวัติผู้วิจัย..... 130

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ข้อมูลวัดและจำนวนพระภิกษุ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	31
3.1	รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์.....	41
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละจากสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..	48
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกด้าน.....	50
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง.....	51
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง.....	53
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง.....	55

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 38

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสำคัญอยู่คู่กับสังคมไทยนับพันปี โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ อยู่ในช่วงการเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้นมากมาย และในฐานะคนไทยส่วนมากเชื่อถือกันว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวให้ความเห็นเรื่องนี้ไว้ในหนังสือความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติว่า “ในจำนวนประชากรของประเทศไทยปัจจุบันประมาณ 63 ล้านคน มีพลเมืองที่นับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ 95 หรือพูดได้ว่าคนไทยเกือบทุกคนเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา เมื่อพูดอย่างกว้าง ๆ หรือเอาส่วนใหญ่เป็นหลักโดยไม่ต้องประกาศอย่างเป็นทางการ ก็คือได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา จะเห็นได้ว่า ประวัติศาสตร์ชาติไทยมีปรากฏเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ผู้นำบ้านเมืองตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์และอาณาประชาราช ต่างก็ดำเนินชีวิตผูกพันกับพระพุทธศาสนามาโดยตลอด (พระปลัดพัทธพงษ์ ธมฺมนนฺโท, 2563, หน้า 64-65)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่ชอบที่จะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง จึงต้องรวมกันอยู่ในลักษณะกลุ่มก้อนที่เรียกว่า “สังคม” ซึ่งการรวมอยู่เป็นสังคมดังกล่าว จำเป็นต้องมีการจัดระบบระเบียบในการอยู่ร่วมกัน ภายใต้กติกาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อความสงบเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก และเพื่อให้การใช้กฎกติกาที่กำหนดขึ้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม จึงต้องมีฝ่ายปกครองฝ่ายหนึ่ง และฝ่ายที่อยู่ภายใต้การปกครองหรือถูกปกครองอีกฝ่ายหนึ่ง การจัดระเบียบสังคมในลักษณะนี้ เรียกว่า การปกครอง ซึ่งการปกครองไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดก็ตามถือว่าเป็น “การเมือง” เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองจะผูกโยงสมาชิกทั้งหมดให้อยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก สงบ สันติ เสมอภาคและยุติธรรม ในพระพุทธศาสนามีประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะบทบาทที่เกี่ยวกับสังคมทางการเมือง กล่าวคือ พระพุทธศาสนาได้อุบัติขึ้นมาในสมัยที่ประวัติศาสตร์แห่งมนุษยชาติได้จารึกไว้ว่า มนุษย์ถูกกดขี่อิสรภาพ มีการถือชั้นวรรณะ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ ยังผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงไม่เท่าเทียมกันในสังคม โดยอินเดียในสมัยนั้น ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติอริยกะ (อารยัน) ซึ่งเป็นผู้ผูกขาดอำนาจแต่เพียงเผ่าเดียว และได้มีการกำหนดสังคมชนชั้นด้วยการแบ่งสมาชิกในสังคมออกเป็น 4 กลุ่มที่เรียกว่า “วรรณะ 4 คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์

ศูทร” พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละวรรณะอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด กล่าวคือพราหมณ์มีหน้าที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสั่งสอนศีลธรรม กษัตริย์ พวกนักรบมีหน้าที่ปกครองประเทศ แพศย์ คือพ่อค้าวานิชดำเนินกิจการด้านเศรษฐกิจ และศูทร เป็นชนชั้นต่ำสุดในวรรณะ จะเป็นพวกชาวนาชาวไร่และกรรมกรแบกหาม นอกจากนี้ยังได้กำหนดกติกาเชิงสังคมไว้ด้วยว่า หากมีการแต่งงานข้ามวรรณะโดยเฉพาะกับวรรณะต่ำสุด บุตรธิดาที่เกิดมาจะจัดเป็นกลุ่มนอกวรรณะที่เรียกว่า "จัณฑาล" (The Untouchable) ซึ่งมีสถานะไม่ต่างจากสัตรว์เดรัจฉาน สภาพการณ์ทางสังคมดังกล่าว ได้ดำเนินมาจนกระทั่งพระพุทธองค์ได้อุบัติขึ้นในโลก พระองค์ทรงปฏิเสธการถือชั้นวรรณะและทรงสอนให้นำ “กรรม” หรือการกระทำของบุคคลมาเป็นตัวกำหนดสถานะของบุคคลในสังคม ว่า “ดี หรือ เลว” “สูงส่ง (พราหมณะ) หรือ ต่ำต้อย (วสละ)” นอกจากนี้ในหมู่พระสงฆ์สาวกของพระองค์ ระบบ “อาวุโส”(Seniority) ได้นำมาใช้กำหนดสถานะเพื่อแสดงความคารวะต่อกันและกันของพระสงฆ์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญต่อการเมืองการปกครองที่จะทำให้มวลมนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักการหลักคิดและเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติทั้งผู้ปกครองและประชาชนในรัฐ (พระครูกิตติวราทร, 2560, หน้า 162)

ในยุคโลกาภิวัตน์สังคมไทยประสบปัญหาความเสื่อมทรุดด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สาเหตุที่ประชาชนเสื่อมทรุดจากศีลธรรม เป็นผลสืบมาจากการที่ประชาชนมองเห็นคุณค่าวัตถุนิยมสำคัญกว่าจิตใจ โดยไม่ได้ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี หรือมิได้ปฏิบัติตนให้เป็นผู้ประพฤติดีและประพฤติชอบ การลดระดับความสำคัญของพระสงฆ์ ทำให้ประชาชนขาดศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม จากการยึดถือวัตถุนิยมกล่าวคือทรัพย์สินเงินทองเป็นที่ตั้ง ส่งผลให้คณะบุคคลในสังคมเป็นนักฉวยโอกาสใช้วิธีมือใครยาวสาวได้สาวเอา สังคมถูกครอบงำด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง ถูกกิเลสตัณหาราคะครอบงำจิตใจ ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความเมตตาเอื้ออาทร หดหายไปจากจิตใจของสังคม สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องความวิปริต ความสับสนวุ่นวาย เป็นสัญญาณบ่งบอกถึงความเสื่อมสลายด้านจิตใจเริ่มทวีความรุนแรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากการที่มนุษย์ห่างไกลจากศาสนามากขึ้น (พระครูอาทรยติกิจ (ชื่น ขำวงษ์), 2559, หน้า 107) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องเข้ามามีบทบาทโดยการใช้หลักธรรมพัฒนาบุคคลเหล่านี้ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ควบคู่กับความเจริญทางด้านวัตถุ พระสงฆ์ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนามีการดำรงอยู่และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เพราะพระสงฆ์คือผู้ที่นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแพร่ เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นหลักและแนวทางการดำเนินชีวิต จึงทำให้พระสงฆ์กลายเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจและได้รับความเคารพจากประชาชน เพราะถือว่าพระสงฆ์คือผู้ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติงาม เป็นผู้ที่มีความรู้ทางธรรมอย่างถ่องแท้ และถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลอื่นได้ ในฐานะผู้นำชุมชน พระสงฆ์อาจใช้ความรู้ทางจริยธรรมของตน ช่วยแก้ปัญหาการซื้อเสียงหรือการทุจริตเลือกตั้งในรูปแบบอื่น ๆ เมื่อพระสงฆ์และชุมชนรวมตัวกันและมีพลังในเชิงจริยธรรม

นักการเมืองก็จะนึกถึงจริยธรรมมากขึ้นและการเมืองก็จะมีจริยธรรมเพิ่มขึ้นด้วย ในสังคมไทยนั้น ศาสนากับการเมืองสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกมาโดยตลอด (พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) และคณะ, 2562, หน้า 5110)

ปัญหาการขาดจริยธรรมทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นกับการเลือกตั้ง ส่งผลต่อการเกิดวัฒนธรรมทางความคิดที่ไม่ถูกต้องของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ขาดความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งมักจะเลือกผู้สมัครที่มีการให้สิ่งตอบแทนหรือเงิน มากกว่าการดูข้อมูลของผู้สมัครด้านผลงานหรือความซื่อสัตย์ของผู้สมัคร โดยมากแล้วมักจะเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดและอุปถัมภ์ค้ำจุนกับชุมชน ทำให้การเลือกตั้งแต่ละครั้งประชาชนจะให้ความสำคัญกับการตอบแทนบุญคุณมากกว่าดูข้อมูลด้านอื่น ๆ ของผู้สมัคร นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมที่เข้าข่ายผิดจริยธรรมอีกมากมายที่เกิดขึ้นในช่วงการเลือกตั้งผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งผลของการขาดจริยธรรมนั้นนำไปสู่การได้รับผู้แทนที่ไม่มีคุณภาพ เกิดปัญหาคอรัปชั่น ส่งผลต่อการพัฒนาของประทศโดยตรง (https://phdcommunication.wordpress.com/การขาดจริยธรรมทางการเมือง. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย เนื่องจากอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางระบบราชการ การคมนาคมขนส่ง การศึกษา และเศรษฐกิจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้พื้นที่นี้มีการแข่งขันทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ค่อนข้างสูง ซึ่งหากผู้สมัครับเลือกตั้งและประชาชนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งปราศจากซึ่งจริยธรรมทางการเมืองแล้ว ก็จะนำไปสู่การได้รับผู้แทนที่ไม่มีคุณภาพ เกิดปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นตามมา และเป็นตัวฉุดรั้งการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้ซึ่งอยู่ในสถานะเป็นที่เคารพสักการะจากประชาชน ถึงแม้จะไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง แต่สามารถถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน เมื่อประชาชนใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ก็จะดำเนินชีวิตอยู่บนความถูกต้องและไม่ประมาท ใช้สติในการดำเนินชีวิต ก็จะทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เกิดภูมิคุ้มกันต่ออบายมุขต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามของการวิจัย

1. พระสงฆ์มีบทบาทต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ในระดับใด

2. แนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 38 วัด จำนวน 341 รูป (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) โดยผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีของเครจซี่และมอร์แกน (เครจซี่และมอร์แกน อ้างในสุทิน บุญชนะ, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 181 รูป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง
2. ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง
3. ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

3. ขอบเขตด้านเวลา

ในช่วงเดือน สิงหาคม 2565 – กุมภาพันธ์ 2566

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

วัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. บทบาทของพระสงฆ์ หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ที่มีผลต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาทั้งหมด 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง หมายถึง การที่พระสงฆ์จัดกิจกรรมอบรม สัมมนา ประชุม โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ให้แก่ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา นักการเมือง ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกและมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย

2.2 ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง หมายถึง การที่พระสงฆ์เทศนาธรรมในโอกาสต่างๆ แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา นักการเมือง ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา นักการเมือง ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังธรรมเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกและมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย

2.3 ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง หมายถึง การที่พระสงฆ์นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ในรูปแบบบทความ วารสาร หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อโซเชียลมีเดีย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกและมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย

3. จริยธรรมทางการเมือง หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้อง ความเหมาะสมแห่งพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ เป็นกฎหรือกติกาทางศีลธรรมที่มีไว้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม เพื่อไม่ให้เกิดผลร้ายหรืออันตรายต่อสังคมการเมือง

4. ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองรูปแบบหนึ่ง ซึ่งพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเลือกผู้ปกครองซึ่งทำหน้าที่ออกกฎหมาย โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.5 ข้อมูลวัดและจำนวนพระภิกษุ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Role เป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรงและเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น โดยได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าบทบาท หรือ role ไว้ดังต่อไปนี้

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2516; อ้างถึงใน เอมอร แสนภูวา, 2559, หน้า 29) ได้อธิบายความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท โดยทั่วไปจะพิจารณาได้สองนัย คือ นัยแรกพิจารณาโครงสร้างสังคมที่มีชื่อเสียงแตกต่างกันไป ซึ่งแสดงคุณลักษณะและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น และอีกนัยหนึ่งพิจารณาในด้านการแสดงบทบาทหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาท หมายถึง ผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์นั้น บทบาทตามนัยแรกเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลที่อยู่ในสังคม ซึ่งถูกจำแนกโดยคุณสมบัติและพฤติกรรมของเขาที่อยู่ที่มีปทัสถาน ตามนัยหลังบทบาทเป็นวิธีการแสดงพฤติกรรมของบุคคลว่าจะปฏิบัติอย่างไร หรือคาดหวังว่าบุคคลอื่นจะปฏิบัติตนอย่างไร บทบาทของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนดำรงอยู่ และคุณสมบัติส่วนตัวของเขา บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันออกไปตาม

ลักษณะ สถานภาพ อุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มูลเหตุจูงใจ การอบรม ความพอใจ ซึ่งสรุป สาระสำคัญได้ดังนี้

1) บทบาทมีประจำอยู่ทุกสถานภาพของบุคคล

2) วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดบทบาท

3) การที่บุคคลจะทราบได้ต้องทราบสังคมประกิต (Socialization)

4) บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้น ไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนบทบาทที่คาดหวัง หรือที่ควรจะเป็นเพราะบทบาทที่เป็นจริงนั้น เป็นผลแห่งปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสถานภาพของบุคคลที่มีมาร่วมในพฤติกรรม และสิ่งกระตุ้นต่างๆ ที่มีในเวลาและสถานที่ซึ่งมีการแสดงบทบาทนั้น

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540, หน้า 34) ได้อธิบายถึงบทบาทไว้ว่า เมื่อบุคคลมีสถานภาพใด ย่อมเป็นที่คาดหวังจากคนอื่น ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ควบคู่กับสถานภาพนั้น การที่บุคคลกระทำภาระหน้าที่ตามสถานภาพของตน เรียกว่า การแสดงบทบาท “บทบาท” (Role) จึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสถานภาพ เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มองเห็นได้ เป็นการกระทำของบุคคล ผู้มีสถานภาพเหมือนกันย่อมมีการแสดงบทบาทเป็นแบบเดียวกัน ตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ เช่น เด็กทุกคนจะต้องมีสถานภาพเป็นนักเรียนที่จะต้องมีบทบาทคล้าย ๆ กัน คือไปโรงเรียน เข้าเรียนในชั้น สอบ ทำการบ้าน หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูกำหนด แต่การแสดงบทบาทของบุคคลถึงแม้จะมีสถานภาพเดียวกัน ย่อมมีลักษณะแตกต่างกันได้ เช่น เด็กที่มีสถานภาพเป็นนักเรียนเหมือนกัน แต่อาจคล้ายหรือแตกต่างกันได้เช่น ต้องเข้าห้องเรียนเหมือนกัน แต่ความตั้งใจเรียนไม่เหมือนกัน เป็นต้น

ยนต์ ชุ่มจิต (2553, หน้า 55) ได้ให้ความหมายคำ ว่า “บทบาท” คือ ภาระที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละบุคคล หมายความว่า บุคคลใดมีสถานภาพหรือตำแหน่งอย่างใดก็ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งของตนที่ได้มา ไม่ว่าจะได้มาโดยกำเนิด โดยการกระทำหรือโดยการแต่งตั้งให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง เช่น บุคคลที่เป็นพ่อแม่ได้สถานภาพนี้มาเพราะการกระทำของตนเอง เมื่อให้กำเนิดบุตรก็ต้องให้การเลี้ยงดูจนบุตรเติบโต ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ และให้การศึกษาอบรมบุตรให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป ส่วนบุตรที่เกิดมานั้นมีสถานภาพเป็นลูกของพ่อแม่ ตำแหน่งนี้ถือว่าได้โดยกำเนิด ก็ต้องตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่โดยการช่วยเหลือกิจการงานของพ่อแม่ ประพฤติตนเป็นคนดีให้พ่อแม่ชื่นใจอย่างนี้เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของบทบาท

แสวง รัตนมงคลมาศ (2545, หน้า 27) ได้จำแนกลักษณะบทบาทไว้ ๕ ประการ ดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal roles) หมายถึง บทบาทที่ควรจะเป็นไปตามอุดมคติ อุดมการณ์ หรือหลักการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. บทบาทที่เป็นจริง (Actual roles) หมายถึง ข้อเท็จจริงในด้านกิจกรรมหรือผลงานที่ได้ปฏิบัติจริง

3. บทบาทที่รับรู้ (Perceived role) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบหรือภารกิจของตนว่าควรเป็นอย่างไร

4. บทบาทที่คาดหวัง (Expecting role) หมายถึง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมุ่งหวังต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งประพฤติปฏิบัติอย่างไร

5. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Expected role) หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งถูกคาดหวังจากอีกฝ่ายหนึ่งว่าต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไร จึงจะเป็นไปตามคาดหวังในการศึกษาเรื่องบทบาทในแต่ละคู่นั้นมีหลักการวิเคราะห์ว่า บทบาทในแต่ละคู่ควรที่จะสอดคล้อง (Role must becommensurate) จึงจะมีความสำเร็จสูง หากมีความขัดแย้งในบทบาท (Role Conflict) ความล่มสลายจะเกิดขึ้น

สงวนศรี วิรัชชัย (2537; อ้างถึงใน พระบัวสอน ทองสลับ, 2563, หน้า 22) ได้อธิบายไว้ว่า ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบบทบาทอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบเป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติบทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้ มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

3. บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดและอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่นทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้นั้นคนเราจะมีการเลือกที่จะรับรู้ และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลาย ๆ อย่าง ดังนั้นเมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไปและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย”

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540; อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2555 หน้า 14) ได้จัดประเภทของบทบาทเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ไดแก่บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมายหรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม (Expected Role) เป็นแบบฉบับของบทบาทที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพหนึ่ง ๆ ควรกระทำ แต่บางครั้งอาจไม่มีใครกระทำตามนั้นได้ อาทิสังคมคาดหวังว่าผู้บริหาสถานศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่หรือแสดงบทบาทนักประชาสัมพันธ์ จะต้องมีทักษะในการสื่อความหมาย รู้จักวิธีสร้างภาพพจน์ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่สถานศึกษา รู้จักและเข้าใจวิธีการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนอาจจะไม่เคยแสดงบทบาทนั้นเลยก็ได้

2. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) ได้แก่บทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ จะคาดคิดด้วยตนเอง ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจว่าตนเองควรแสดงบทบาทการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้นโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาว่าต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual Role หรือ Enacted Role) ได้แก่การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย ซึ่งอาจเป็นสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม อาทิจากแรงกดดันต่างๆ มีอิทธิพลต่อบทบาทที่แสดงออกจริงของบุคคล ดังนั้นบทบาทที่แสดงออกจริงจึงอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติ หรือบทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ก็ได้ ยกตัวอย่าง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษารับรู้ตนเองว่าต้องทำการบริหารบุคคลด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ แต่ในทางปฏิบัติบางครั้งถูกแรงกดดันจากนักการเมืองท้องถิ่น ทำให้ไม่สามารถทำได้ตามหลักการบริหารบุคคล เป็นต้น

2.1.3 ทฤษฎีบทบาท

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525, หน้า 56-57) ได้สรุปทฤษฎีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน (Ralp Linton's role theory) ได้กล่าวว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์

2. ทฤษฎีบทบาทของแนเดล (Nadel's ole theory) ได้กล่าวว่า บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือส่วนประกอบที่ส่งเสริมบท เช่น ครู ต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดให้เป็นสมาการได้ดังนี้

P = f (a,b,c...)

ถ้ากำหนดให้

P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดมิได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วน อย่างน้อย 3 ส่วน ขึ้นไปจนถึง n ส่วน

3. ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homann's role theory) ได้กล่าวว่าบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตลอดกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครูสอนตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

4. ทฤษฎีบทบาทของพาร์สันซ์ (Parson's role theory) กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตนเช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

5. ทฤษฎีบทบาทของเมอร์ตัน (Merton's role theory) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6. ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good's role theory) กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

7. ทฤษฎีบทบาทของกัสคิน (Guskin’s role theory) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนคือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเองและทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ทำให้สรุปได้ว่า บทบาทคือแบบแผนพฤติกรรม หรือการกระทำ ไม่ว่าจะได้มาโดยกำเนิด โดยการกระทำ หรือโดยการแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวังไว้ บทบาทเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น บุคคลมีสถานภาพใดย่อมเป็นที่คาดหวังจากบุคคลอื่น ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้คู่กับสถานภาพนั้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

2.2.1 ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมือง หรือ การเรียนรู้ทางการเมือง หรือสังคมประกิตทางการเมืองนั้น เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจศึกษากันมานานแล้ว ในยุคที่รัฐศาสตร์ได้รับความสนใจศึกษาในเชิงปรัชญา นักปรัชญาการเมืองบอกว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคคลสำหรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ในแบบที่พึงปรารถนาของรัฐ

สถาบันทางการเมืองด้วย ในทำนองเดียวกัน อริสโตเติล (Aristotle) ศิษย์เอกจากสำนักวิชาการอะแคเดมี่ (Academy) ของเพลโต้ กล่าวเน้นว่า กระบวนการให้การศึกษาทางการเมือง (Political Education) เป็นกระบวนการสร้างค่านิยมและความโน้มเอียงทางการเมืองนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ ได้กล่าวถึงความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้หลายท่าน ได้แก่

บรรจง กลิ่นสงวน (2547; อ้างถึงใน พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ และ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ, 2562, หน้า 35) ให้ความเห็นว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการถ่ายทอด ความรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ทางการเมืองจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ที่มีฐานะเป็นผู้รับการถ่ายทอด โดยมีผลให้ผู้รับการถ่ายทอดมีความโน้มเอียงความรู้ทัศนคติบุคลิกภาพ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกับผู้ถ่ายทอด

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549, หน้า 670-671) ได้กล่าวว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอด สืบต่อ แนวคิด การกระทำ พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่ ส่งไปยังสมาชิกที่อยู่ในสังคมเพื่อให้เกิดการรักษา เรียนรู้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

อัลมอนด์และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1966 p. 64) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบบการเมือง โดยเป็นกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมืองจากคนรุ่นไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่าง

หนึ่งของระบบการเมือง ที่ได้รับจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะช่วยรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมเอาไว้ หรือนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม หรือก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ขึ้นมาก็ได้ ในเชิงการวิเคราะห์ระบบการเมืองกระบวนการเรียนรู้หรือการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ ในทัศนะของแอลมอนด์จัดเป็นหน้าที่หนึ่งในระบบการเมืองตามตัวแบบการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-Functional Approach) โดยเป็นหน้าที่นำเข้าสู่ระบบการเมือง หรือ Input Functions ซึ่งทำหน้าที่บำรุงรักษาระบบให้คงอยู่ ตามตัวแบบนี้ แอลมอนด์ตั้งสมมติฐานว่า ในแต่ละระบบการเมือง จะมีการสืบทอดวัฒนธรรมและโครงสร้างของระบบการเมืองยู่ตลอดเวลา และการสืบทอดดังกล่าวนี้ เป็นไปได้ด้วยกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง

อีสตันและเดนนิส (Easton and Dennis, 1969 p. 7) ได้กล่าวว่า กระบวนการการกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่สังคมส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง อันได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ ปทัสถาน และค่านิยม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ สมาชิกใหม่ของระบบการเมืองซึ่งได้แก่ เด็ก ๆ ก็จะต้องแสวงหารูปแบบความโน้มเอียงเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา อันจะย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการเมือง และกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้เอง จะเป็นกระบวนการที่ช่วยรักษาระบบการเมืองให้สามารถดำรงอยู่ได้

แลงตัน (Langton, 1969) สรุปอย่างกว้างๆ ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับวิถีทางของการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ภายในสังคมหนึ่ง ๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นกระบวนการของการสืบทอด ที่ดำเนินการผ่านตัวการต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งจะทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้ ในอันที่จะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตนกับการเมืองให้เหมาะสม

รัชและอัลธอฟ (Rush and Althoff, 1971) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นการที่บุคคลได้รู้ว่าเราอยู่ในระบบการเมืองและมีการรับรู้ (Perception) และปฏิกิริยา (Reaction) ต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยเกิดขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ยังเกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ (Interrelation) ของบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลด้วย

ทินพันธุ์ นาคะตะ (Nakata, 1975) อธิบายว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทั่วไปคือ การพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลซึ่งกระทำต่อกัน และเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทางการเมือง แต่ในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองทั่วไปนั้น บุคคลจะเรียนรู้ทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง ถึงกระนั้นก็ตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นต่างมีผลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลด้วย

2.2.2 รูปแบบการกล่อมเกลาทางการเมือง

กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่มีหรือแสดงออกต่อการเมืองของบุคคล อันมีส่วนสร้างบุคลิกภาพและวัฒนธรรมทางการเมือง อันเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตลอดชีวิต ดังที่ได้กล่าวถึงไปบ้างแล้ว ในแง่รูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น ดอว์สัน และพรีวิทท์ (Dawson, and Prewitt 1969, p. 41-80) กล่าวไว้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลสามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบคือ การกล่อมเกลาทางตรง (Direct Form) เป็นการอบรมกล่อมเกลาหรือถ่ายทอดให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหา (Content) เกี่ยวกับการเมืองโดยเฉพาะ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐบาล รูปแบบของการปกครองประเทศ ลัทธิทางการเมือง เป็นต้น อีกรูปแบบหนึ่งคือ การกล่อมเกลาทางอ้อม (Indirect Form) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงที่จะเป็นไปในทางการเมืองด้วยวิธีการเรียนรู้หรืออบรมกล่อมเกลาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองโดยตรง แต่มีอิทธิพลทำให้เกิดการพัฒนาตัวตน ทางการเมือง (Political Self) ของบุคคลได้ การกล่อมเกลาทางการเมืองแบบนี้จะสร้างทัศนคติที่มีอำนาจทางการเมือง โดยหลักการสำคัญก็คือ ความสัมพันธ์ในวัยเด็กที่มีต่อพ่อแม่ต่อครู เป็นต้น จะพัฒนาเป็นความคาดหวังต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองต่อไปได้

อัลมอนด์และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1980) ได้ให้ทัศนะของรูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น จะดำเนินไปใน 2 รูปแบบกล่าวคือ

1. รูปแบบที่เห็นได้ชัด (Manifest Transmission) การกล่อมเกลาทางการเมืองในรูปแบบนี้ เกิดขึ้นเมื่อกระบวนการกล่อมเกลาหรือการถ่ายทอดนั้น เป็นการสื่อสารที่แสดงออกอย่างชัดเจนในการให้ข้อมูลข่าวสาร ค่านิยม และความรู้สึกต่อวัตถุทางการเมือง อันได้แก่ การสอนเรื่องหน้าที่ทางการเมืองของประชาชนให้แก่นักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2. รูปแบบที่แฝงอยู่ (Latent Transmission) ในรูปแบบนี้ เป็นการกล่อมเกลาที่ไม่ใช่ทัศนคติทางการเมือง (Non-political Attitude) แต่มีผลกระทบต่อทัศนคติทางการเมืองของผู้ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในวัยเด็ก เช่น เด็กรับเอาทัศนคติในทางก้าวร้าวจากครอบครัว ซึ่งอาจมีแนวโน้มให้เด็กกลายเป็นบุคคลที่มีทัศนคติแบบอำนาจนิยมเมื่อเติบโตขึ้น เป็นต้น

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2544; อ้างถึงใน พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ และ บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์, 2562, หน้า 36) ให้ทัศนะว่า สถาบันกล่อมเกลาทางสังคมและการเมือง หรือ ตัวแทน (Agents) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง มีดังต่อไปนี้

1. สถาบันครอบครัว การขัดเกลาขั้นปฐมภูมิจะเกิดขึ้นในครอบครัวเครือญาติ ในขั้นนี้เด็กหรือเยาวชนจะเริ่มเรียนรู้ถูกผิดตามความหมายของวัฒนธรรมนั้น รวมทั้งเรียนรู้วัฒนธรรมบางประการ อันเป็นแบบแผนในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมสำหรับวัยและเพศของตน การกล่อม

เกลาการเมืองที่แจ้งชัดเกิดขึ้นน้อยมาก แต่แนวการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาจะเน้นว่าครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่บุคคลได้เรียนจากครอบครัว จะได้รับการถ่ายทอดสู่บทบาททางการเมืองต่อไปด้วย การเรียนรู้ทางปฐมภูมิเป็นการเรียนรู้ที่สนิทสนมที่ฝังรากลึกมากกว่าการเรียนรู้จากทุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์เฉพาะบทบาทขาดความต่อเนื่อง

2. กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกัน เป็นตัวแทนการกล่อมเกลาทางสังคมชั้นปฐมภูมิที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไป และมีอิทธิพลด้านการเมืองตลอดชีวิต กลุ่มเพื่อนจะให้บทเรียนทางการเมืองขั้นต้นแก่บุคคล อีกทั้งยังสามารถหล่อหลอมให้เขามีความรู้สึกว่าเป็นคนจำพวกใด ชาติพันธุ์ใด นับถือศาสนาใด เป็นต้น

3. สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน เป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาที่เป็นทางการ เป็นการกล่อมเกลาที่อยู่กึ่งกลางระหว่างปฐมภูมิกับทุติยภูมิ สถาบันการศึกษาทำหน้าที่กล่อมเกลาทางการเมือง 3 ทาง คือ

3.1 โดยจำลองรูปแบบสังคมการเมือง

3.2 ในทางตรง โดยการสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ และบทเรียนต่าง ๆ

3.3 ในทางอ้อม เช่น การเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น

4. สถาบันสื่อมวลชน ในสังคมสมัยใหม่สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองมากขึ้น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวการทำให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางการเมืองจากรัฐบาลถึงประชาชน หรือจากกลุ่มคน หนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง หรือแม้แต่มุมหนึ่งของโลกถึงอีกมุมหนึ่งเป็นได้อย่างง่ายดายมากขึ้น

5. สถาบันทางการเมือง เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมืองถือเป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เป็นทางการและมีลักษณะทุติยภูมิมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่กล่อมเกลาทางการเมืองแก่ประชาชนพลเมืองโดยตรง และมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองจากคน รุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” (Political Socialization) กระบวนการนี้ถือว่าเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมของมนุษย์ด้วยกัน เป็นปัจจัยที่ดึงเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนหรืออิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

ลิขิต ธีรเวคิน (2539) กล่าวถึง การสร้าง “วัฒนธรรมทางการเมือง” ว่าต้องอาศัยกระบวนการดังนี้

1. ค่านิยมและปทัสถานทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องมั่นคง ประชาชนต้องเข้าใจข้อจำกัดและต้องอดทนอดกลั้นต่อความล่าช้า ต้องมีการรอมชอม ยอมให้โอกาสและเวลาในการพัฒนา

2. ระบบการอบรมสั่งสอนการกล่อมเกลาเรียนรู้ในครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคมสื่อมวลชน ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดีต้องมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย

3. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ด้วยการร่วมปฏิบัติ เช่น การกระจายอำนาจให้อิสระท้องถิ่นให้ปกครองตนเอง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดีต้องมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย การพัฒนาวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นได้ในสังคม ต้องมีการกล่อมเกลาให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ซึ่งมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน

3.1 แนวสัมผัสการเรียนรู้ (Cognitive Orientation) คือ ต้องรู้ว่าหลักการกระบวนการ รวมทั้งสิ่งที่ปรากฏเป็นวัตถุเกี่ยวโยงในทางการเมืองเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ตัวตนทางการเมืองของตนเอง” (Political Self) เช่น หลักการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยแตกต่างจากเผด็จการอย่างไร นี่คือการเรียนรู้ว่าระบบการเมืองมีลักษณะอย่างไร โดยเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ว่าสังคมหรือประเทศที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีฐานะอย่างไร กล่าวคือ เป็นรัฐ เอกราช เป็นเมืองขึ้น เป็นประเทศมหาอำนาจ หรือเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นต้น นอกจากนั้น “ตัวตนทางการเมืองประชาธิปไตย” คือ ตนเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติ มีสิทธิ หรือความจำกัดในสิทธิมากน้อยเพียงใด สรุปคือ ต้องรู้ว่าตนเป็นใครในทางการเมือง และทางวัตถุนั้น เช่น สัญลักษณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่รูปร่างของประเทศทางภูมิศาสตร์ ธงชาติ บุคคลสำคัญ ซึ่งล้วนเป็นแนวสัมผัสการเรียนรู้ในทางการเมืองทั้งสิ้น

3.2 แนวสัมผัสความผูกพันทางอารมณ์ (Affective Orientations) ได้แก่ การถูกกล่อมเกลาสั่งสอนในครอบครัว โรงเรียน สถาบัน องค์การสังคมและในสังคมโดยรวม ให้รับหรือปฏิเสธในสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ เช่น มีความรักชาติ ยกย่องเชิดชูชาติตน ไม่ชอบให้คนดูถูกประเทศ ดูหมิ่นวัฒนธรรมของตน มีความภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของแผ่นดินตน หรือกล่าวนัยหนึ่ง มีความผูกพันต่อเอกลักษณ์ที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีการสร้างความผูกพันทางอารมณ์ในแง่ของการมีสิทธิเสรีภาพ ไม่ชอบถูกกดขี่ รักความยุติธรรม ฯลฯ

3.3 แนวสัมผัสการประเมินและพฤติกรรมตน (Evaluative Orientation and Behavior) ถ้าบุคคลเรียนรู้และสร้างความผูกพันทางอารมณ์ที่จะปฏิเสธเผด็จการ เมื่อมีความพยายามที่จะยึดอำนาจโดยรัฐบาลเผด็จการ ก็จะประเมินและมีพฤติกรรมแสดงการต่อต้านเกิดขึ้น การกล่อมเกลาในส่วนนี้อาจเกิดจาการปลุกเร้าทางการเมือง เช่น การต่อต้านเผด็จการทุกรูปแบบ หรือการพยายามสถาปนาสังคมคอมมิวนิสต์ขึ้นให้สมบูรณ์ หรือ แล้วแต่ว่าบุคคลจะถูกกล่อมเกลาไปในทางใด

2.2.3 ขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง

พาย (Lucian Pye, 1962) กล่าวไว้ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองมีลำดับขั้นตอนจำแนกได้ 4 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก เป็นขั้นมูลฐานเริ่มแรกสุก เมื่อคนเกิดมาจะได้รับการอบรมเป็นช่วงตอนที่ทารกได้รับการฝึกฝนให้เป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งเป็นตอนที่เด็กจะเกิดภาวะการเรียนรู้ เกิดทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญ ความสัมพันธ์กับบทบาทต่าง ๆ ของบุคคล ความรู้ทั่วไปและสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งคนในสังคมนั้นจะต้องเรียนรู้ อันเรียกได้ว่าเป็นขั้นของการสร้างความโน้มเอียง (Orientation) ให้บุคคลเข้าสู่ความเป็นมนุษย์ โดยชี้ให้เห็นถึงแนวทางการเรียนรู้วิธีในการดำเนินชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่อบุคคล อันเป็นประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อจิตใต้สำนึก ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดบุคลิกภาพมูลฐานของบุคคลนั้น ในขั้นตอนนี้บุคคลจะมีความสำนึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือที่เรียกว่ามีตัวตน (Identity)

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นที่บุคคลได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มมีความรู้สึก มีความสำนึก ถึงโลกทางการเมืองรอบ ๆ ตัวเขา และได้รู้รวมทั้งมีทัศนะกับเข้าใจถึงเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมืองต่าง ๆ ที่เรียกได้ว่าเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านตัวแทนการกล่อมเกลา (Political Socializing Agents)

ขั้นตอนที่สี่ เป็นขั้นตอนที่บุคคลผ่านจากการเป็นสมาชิกของการเมืองที่ไม่ได้มีกิจกรรม (passive) มาเป็นผู้เข้าร่วมที่มีบทบาททางการเมือง ขั้นตอนนี้เรียกว่า การเลือกสรรทางการเมือง (Political Recriutment) โดยเป็นขั้นตอนที่บุคคลจะมีความเข้าใจต่อการเมืองอย่างลึกซึ้งและมีทัศนคติทางการเมือง หรือที่เรียกว่ามีบุคลิกภาพทางการเมืองอย่างชัดเจนและถาวรขึ้นกว่าเดิม คำแปลศัพท์คำนี้เป็นภาษาไทย มีความแตกต่างกันไปบ้าง ได้แก่ “กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง” “กระบวนการหล่อหลอมทางการเมือง” หรือ “กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทางการเมือง สรุปได้ว่าการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ หรือความรู้และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับด้านการเมือง จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดโดยผ่านตัวการ (agents) ต่าง ๆ ของสังคม โดยมีผลให้ผู้รับการถ่ายทอดมีความโน้มเอียงความรู้ทัศนคติบุคลิกภาพ บรรทัดฐานและค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกับผู้ถ่ายทอด

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

2.3.1 ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม (Ethics) มีที่มาจากคำว่า “จริยะ” หรือ “จริยา” หมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ พฤติกรรมการแสดงออก ส่วนคำว่า “ธรรม” หมายถึง หน้าที่ที่คนในสังคมต้องปฏิบัติ อันเกี่ยวถึงความถูกต้องดีงามที่คนในสังคมประพฤติ

มัญชุภา ว่องวีระ (2541, หน้า 23) จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติ โดยได้จากหลักการทางศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือจารีตประเพณี เพื่อเสริมสร้างมนุษย์สมบัติที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติ เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม นอกจากนี้จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกความประพฤติการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ด้วย

พระปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต (2543, หน้า 22) ได้ให้คำจำกัดความจริยธรรมไว้ว่า จริย+ธรรม คำว่า จริย มาจากภาษาบาลี รากศัพท์เดิมคือ จรฺหรือจร แปลว่า เที่ยวไปหรือเดินทาง จริย จึงแปลว่า การเที่ยวไป การดำเนินไปหรือการเดินทางในภาษาไทยนั้นเอาคำว่าประพฤติไปทำเป็นคำแปลของคำว่า “จริยะ” “จรรยา”และ”จริยธรรม”และเอาคำว่าจริยธรรมมาเป็นศัพท์บัญญัติสำหรับแปลคำว่า “ETHICS”จริยะ จริยา และจริยธรรรม ก็เลยมีความหมายแคบลงเท่าๆ กับคำว่าศีลธรรมหรือบางทีใช้เป็นคำแทนของคำว่าศีลธรรมไป เพราะคำว่า “ETHICS” ก็ดีความประพฤติอย่างที่ใช้ในภาษาไทยก็ดีเป็นเรื่องในระดับที่ เรียกว่า “ศีล” ทั้งสิ้น แต่คำว่า จริยะ จริยาตลอดจนจริยธรรมมีความหมายกว้างขวางกว่านั้นคือ หมายถึงการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่การยังชีวิตให้การครองชีวิตการใช้ชีวิตการเคลื่อนไหวของชีวิตทุกด้านทุกแง่ทุกระดับทั้งทางกายทางวาจาทางใจ ทั้งด้านส่วนตัวด้านอารมณ์ด้านจิตด้านปัญญา

ปราชญา กล้าผจญ (2544, หน้า 14) ให้ความหมายจริยธรรมว่า จริยธรรมในความหมายขั้นต่ำ หมายถึงศีลธรรม หรือ กฎศีลธรรม ซึ่งเป็นธรรมในระดับศีลอันนับว่า เป็นธรรมะขั้นต้นของการดำเนินชีวิตเท่านั้น แต่ความหมายที่แท้จริงของคำว่า จริยธรรม หมายถึง หลักการดำเนินชีวิตที่จะต้องพัฒนาไปตามลำดับจนถึงขั้นพ้นทุกข์หมดกิเลสทั้งปวง

พิภพ วชังเงิน (2546, หน้า 25) จริยธรรม คือ กิริยามารยาทการประพฤติปฏิบัติที่สังคมปรารถนา เป็นแนวทางเพื่อบรรลุสภาพชีวิตที่ดีงามทั้งทางกาย วาจา ใจ (ทำ พูด คิด) เป็นไปในทางที่ดีและละเว้นสิ่งที่ผิดต่อปทัสถานของสังคม (social norm)

2.3.2 ทฤษฎีทางจริยธรรม

ทฤษฎีทางจริยธรรมมีความหลากหลายทั้งจากมุมมองของนักปรัชญา นักจิตวิทยาและนักจริยศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาหลักคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีทฤษฎีทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางจริยธรรมเชิงจริยศาสตร์ ในแต่ละทฤษฎีจริยธรรมเชิงจริยศาสตร์มีสาระสำคัญซึ่ง จำเริญรัตน์ เจือจันทร์ (2548, หน้า 12) ได้นำมาสรุปเป็นแนวทางเพื่อประยุกต์ใช้ ดังนี้

1.1 ทฤษฎีจริยศาสตร์ของ อริสโตเติล (Aristotle) อริสโตเติล มองว่าคุณธรรมจริยธรรมทำให้มนุษย์มองเห็นแต่สิ่งที่มีคุณค่าเป็นลักษณะคุณธรรมเชิงพุทธิปัญญา ซึ่งเกิดจากการเรียนการสอน การได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจากพฤติกรรมที่อยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ ต้องอาศัยการอยู่ร่วมกัน ประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องร่วมกัน คุณธรรมจริยธรรมจะต้องมีลักษณะสภาวะความเป็นกลาง ความดีหรือลักษณะทางสายกลางเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะต้องสลัดสิ่งที่ติดอยู่ที่ปลายทั้งสองด้านที่เป็นความเข้มข้นและความอ่อนด้อยออกเสียก่อน การทำได้ก็จะเข้าถึงความดี ความดีที่ อริสโตเติล กล่าวถึง คือ การอยู่ดี ทำดีและชีวิตประสบความสุขโดยมุ่งหวังให้ทุกอย่างเป็นไปตามสภาวการณ์หรือเป็นไปตามธรรมชาติอย่างแท้จริง

1.2 ทฤษฎีสัมพัทธนิยมทางจริยธรรม ยึดถือว่าหลักการทางจริยธรรมทั้งหลายขึ้นอยู่กับการยึดถือของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ กลุ่มบุคคลในสังคมอื่นอาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง การยึดถือของคนในสังคมมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม ประเพณี วิถีประชา วิถีทางการชีวิต ซึ่งยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ช้านานดังนั้นจริยธรรมของสังคมนั้นจึงเป็นเรื่องปรากฏต่อสายตาของผู้ยึดถือซึ่งเป็นสิ่งที่ในสังคมนั้นยึดถือร่วมกัน ดังเช่น การที่ภรรยาหม้ายต้องกระโดดกองไฟตายตามสามี เป็นพฤติกรรมที่แสดงความรักและซื่อสัตย์ต่อสามีของคนในสังคมหนึ่งซึ่งสังคมอื่น อาจมองว่าเป็นความโหดร้าย การยึดถือจริยธรรมแบบสัมพัทธนิยมอาจจะมีลักษณะของการตัดสินใจด้วยตนเองหรือให้กลุ่มคนในสังคมเป็นผู้ตัดสินซึ่งถือว่าเป็นข้อยุติไม่สามารถโต้แย้งได้ ซึ่งไม่อาจนำเอาแนวความคิดของสังคมอื่น ๆ มาเป็นข้อโต้แย้งได้ เพราะการตัดสินใจของกลุ่มคนในสังคมเป็นความตั้งใจ แม้ว่าจะเกิดจากความไม่เข้าใจหรือก่อให้เกิดอันตรายก็ตามก็ถือว่าเป็นสิทธิอันชอบธรรมของสังคมนั้นในเวลานั้น นักบริหารจึงต้องมีความระมัดระวังที่จะต้องมีจริยธรรมบนฐานความคิดที่ถูกต้อง

1.3 ทฤษฎีอัตนิยม เป็นทฤษฎีทางจริยศาสตร์ที่มีหลักการในการมุ่งเน้นตนเองเห็นหลักหรือยึดถือประโยชน์ส่วนตัวเป็นประการสำคัญ และถือว่าเป็นหลักการที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมแม้จะไม่เป็นที่ยอมรับเพราะถือว่าไม่สมเหตุสมผลของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าทฤษฎีอัตนิยมจะยึดตนเองเป็นสำคัญแต่ก็มีลักษณะของความสมเหตุสมผลในเชิงความคิดด้านจริยธรรมในมุมมองที่เป็นการส่งเสริมตนเองซึ่งมีส่วนเกี่ยวโยงกับการส่งเสริมความดีให้แก่คนส่วนใหญ่ด้วย อัตนิยมมีการประเมินทางเลือกไว้ว่าจะยึดถือในสิ่งที่ตนเองชอบใจและทำในสิ่งที่ตนชอบถ้าไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมจริยธรรมอันดี และเลือกที่จะไม่ทำในสิ่งที่ตนไม่ชอบ การได้รับความสุขจากสิ่งที่ตนทำและการช่วยเหลือผู้อื่นเนื่องจากเกิดความต้องการที่จะช่วยเหลือซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ทำพฤติกรรมนั้นก็เป็นหลักการของอัตนิยมเช่นกัน ดังนั้นอัตนิยมจึงมีลักษณะที่ยึดถือตนเอง

เป็นหลักเพื่อเลือกแนวทางซึ่งแนวทางที่เลือกก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและในทางกลับกันตนเองได้รับประโยชน์จากการให้ประโยชน์แก่สังคมด้วย

1.4 ทฤษฎีอรรถประโยชน์เชิงการกระทำและเชิงระเบียบ_อรรถประโยชน์เชิงการกระทำ แถลงว่า การกระทำจะถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าผลของการกระทำนั้นก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด การกระทำที่ถูก คือการการทำที่ก่อให้เกิดความสุขหรือหลุดพ้นจากความทุกข์และเป็นการกระทำที่ให้ผลแห่งความสุขแก่คนจำนวนมากด้วย เรียกการกระทำที่ถูกต้องนี้ว่าเป็นความดี การกระทำที่ผิด คือ การกระทำที่นำความทุกข์ความเดือดร้อนมาสู่คนจำนวนมาก การวัดการกระทำดังกล่าวต้องพิจารณาจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาคำนวณค่าของความสุขและความทุกข์เป็นเชิงปริมาณ ดังนั้นการกระทำทั้งหลายย่อมมีผลเป็นประโยชน์หรือโทษแก่ผู้ทำตามมาเสมอ ทฤษฎีอรรถประโยชน์เชิงระเบียบ เป็นการมองถึงการจัดระเบียบทางสังคมโดยใช้กฎระเบียบทางสังคม กฎหมายบ้านเมืองมาใช้เพราะสิ่งเหล่านี้จะให้ความสำคัญของรูปแบบการกระทำที่ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมโดยมีกฎระเบียบรองรับ ซึ่งต้องเป็นกฎระเบียบที่ต้องได้รับการยอมรับตามหลักตรรกวิทยาด้วย

1.5 ทฤษฎีสุขนิยม เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ ดังนั้น สิ่งที่ดีคือสิ่งที่พาไปสู่ความสุข และแนวทางในการนำไปสู่ความสุขตามทัศนะของสุขนิยมนี้เน้นไปที่ความสุขที่สัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม (บุญมี แท่นแก้ว, 2541) กล่าวว่า ความสุขที่เป็นจุดหมายของชีวิตตามความเชื่อนี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ความสุขส่วนตน ได้แก่ ความสุขที่เน้นตัวเองเป็นสำคัญและให้คุณค่าของสิ่งนั้นมากที่สุด ความสุขส่วนนี้ได้จากการสัมผัสถูกต้องด้วยอวัยวะรับสัมผัส เช่น ตาดู หูฟัง จมูกได้กลิ่น ลิ้นรับรส และผิวหนังรับความรู้สึก

ประการที่สอง ความสุขส่วนรวม ได้แก่ ความสุขที่เน้นคนส่วนรวมเป็นสำคัญ การแสดงพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่กระทำจึงเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการช่วยให้สังคมมีความสุขด้วย หลักธรรมที่สุขนิยมนำเสนอว่าเป็นความดีสูงสุดและเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุขหลายประการ เช่น ทางสายกลาง อริยทรัพย์ เบญจศีลเบญจธรรม มงคลชีวิต บุญกิริยาวัตถุ อิทธิบาท อริยทรัพย์ เป็นต้น

1.6 ทฤษฎีจริยธรรมของคานท์ (Kant) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงคุณค่าของการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ว่าต้องเป็นเจตนาที่ดีและเกิดจากความตั้งใจจริง หรือมีมูลเหตุที่จูงใจให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยเริ่มจากเหตุการณ์จูงใจที่ดีจะเป็นเงื่อนไขในการกระทำดีและผลจากการกระทำดีนั้นจะเป็นผลดีและมีประโยชน์ การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นหลักสากล เป็นลักษณะของการกระทำตามหน้าที่และการให้ความเคารพยำเกรง มีเงื่อนไขและมีความเด็ดขาด โดยใช้ คติบท (Maxim) เป็นลักษณะการบรรยายการกระทำเชิงอัตนัยโดยมีพื้นฐานที่ดี และมีความรู้สึกแฝงด้วยเจตนาดีเสมอ

1.7 ทฤษฎีอภิจริยศาสตร์ เป็นหลักการที่กล่าวถึงความหมายในรายละเอียดด้วยการวิเคราะห์เชิงลึกในสิ่งที่ปรากฏว่าคืออะไร เพื่อนำมากำหนดให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญญาและความไม่เข้าใจที่ตรงกัน โดยเฉพาะในความหมายของคำว่า ความดี ความเลว ความถูกต้องและความผิด การกำหนดนิยามที่เฉพาะลงไปให้ชัดเจนตรงกันโดยเฉพาะในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏใน ขณะนั้น แต่ตามหลักการแล้ว ธรรมชาติ คือความจริงและความดีความงามเป็นคุณสมบัติของธรรมชาติและมีคุณค่าอยู่ในตัวเองอยู่เสมอ

1.8 ทฤษฎีแบบแผน จากแนวความคิดของ รอสส์ (Ross) กล่าวว่า จากหลักของพหุนิยมนั้น คุณลักษณะที่หลากหลายสามารถก่อให้เกิดความถูกต้องได้ ดังนั้นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหน้าที่จึงเป็นหลักเด่นสำคัญที่ต้องพิจารณาก่อน โดยกำหนดให้หน้าที่เป็นเงื่อนไขซึ่งผูกพันกับข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ความซื่อสัตย์ การชดใช้ความกตัญญู ความยุติธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดลำดับความสำคัญและตรวจสอบการกระทำว่าตกอยู่ในรายการใด ดังตัวอย่างเช่น

1) หน้าที่ที่ต้องรักษาคำมั่นสัญญา
2) หน้าที่ที่ต้องชดใช้หรือชดเชย
3) หน้าที่ที่ต้องกตัญญูรู้คุณ
4) หน้าที่ที่ต้องให้ความยุติธรรม
5) หน้าที่ที่ต้องได้รับประโยชน์
6) หน้าที่ที่ต้องปรับปรุงตนเอง
7) หน้าที่ที่ไม่ประทุษร้ายคนอื่น

1.9 ทฤษฎีอาเวค เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง จริยภาษา เนื่องจากมนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสะท้อนความคิดและอารมณ์ ความสำคัญของจริยภาษาจึงเป็นภาษาที่แสดงถึงจริยธรรมการออกคำสั่ง คำขอร้อง ทั้งที่เป็นภาษาเขียนและภาษาพูดต่างแฝงด้วยอารมณ์ทั้งสิ้น ดังนั้นการแสดงออกจึงเป็นความรู้สึกของผู้สื่อสารซึ่งอาจจำไม่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและไม่ยังสามารถแยกภาษาและการกระทำออกจากกันได้

1.10 ทฤษฎีบัญญัตินิยม เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงเรื่องการสื่อสารด้วยการใช้ภาษา การบัญญัติความใด ๆ ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ เป็นการกำหนดหรือชี้แนะที่เป็นแนวทางเลือก ผู้บริหารต้องตระหนักว่า ข้อบัญญัติไม่ใช่เป็นข้อห้ามแต่เป็นข้อเสนอแนะว่าไม่ควรทำ เพื่อให้การใช้ลักษณะของการบัญญัติเป็นข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ถือเป็นกติกาขององค์กรหรือสังคมที่จะต้องรับรู้ร่วมกัน เนื่องจากแนวทางเลือกอาจมีมากมายหลายประการการมองมุมมองในเชิงเปรียบเทียบอย่างหลากหลาย และประเมินให้ได้ว่าแนวทางที่เลือกแล้วนี้ดีกว่าแนวทางทางเลือกอื่น ๆ

2. ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวศาสนา ศาสนาเป็นแหล่งกำเนิดด้านจริยธรรม ทุกศาสนามีคัมภีร์ที่ให้ผู้นับถือศรัทธายึดถือไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนตามศาสนกิจและตามวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมด้วย

ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์ (พระเทวินทร์ เทวินโท, 2544) กล่าวว่า ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์นี้เรียกว่า ทฤษฎีพุทธจริยศาสตร์ซึ่งเป็นสัจจทฤษฎีแห่งธรรม โดยประกอบด้วยเหตุผลและผล เป็นการศึกษาธรรมที่มีความเป็นธรรมชาติซึ่งหมายถึงสิ่งที่เป็นจริง การศึกษาด้านทฤษฎีทางจริยศาสตร์นี้เป็นการศึกษาด้วยการสังเกต ทดลองด้วยการปฏิบัติจริงและนำผลมาเป็นองค์ความรู้ของศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาด้านจริยศาสตร์จึงเป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์ จากองค์ประกอบในด้าน ธรรมชาติของสสาร การรวมตัวและการแยกสลายออกจากกันจนไม่มีตัวตนที่แน่นอน คือ พระอภิธรรมปิฎก ข้อประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ต่อธรรมชาติที่จะทำให้สังคมมีความสงบสุขและวิธีการที่จะทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ซึ่งได้แก่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย คือ พระสุตตันตปิฎก และข้อห้ามไม่ให้มนุษย์ทำ ได้แก่ ศีล กฎ ระเบียบ คือ พระวินัยปิฎก ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึง สัจธรรมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ไว้ 3 หลักธรรม คือ

หลักธรรมที่ 1 ได้แก่ **อรูปธรรมและรูปธรรม** ซึ่งอธิบายได้ว่า ธรรมชาตินั้นมีอยู่สองสภาวะ สภาวะหนึ่ง คือ สภาวะที่ยังไม่รวมกันเป็นธาตุ เป็นสารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง มีสภาวะเป็นกลาง เป็นอยู่อย่างอัตตพิสัย ไม่มีปฏิกิริยาไม่พลังในตัวเอง และสภาวะสอง คือ สภาวะของธรรมชาติที่เป็นอัตตพิสัยแล้ว ได้รวมตัวกันเป็นปรพิสัย คือ เป็นธาตุ เป็นสารเคมีต่าง ๆ จนมีปฏิกิริยามีพลังงานอยู่ในตัวเอง

หลักธรรมที่ 2 ได้แก่ **อสังขตธรรมและสังขตธรรม** อธิบายได้ว่า ธรรมชาติที่ยังไม่มีปัจจัย ยังไม่ธาตุ ยังไม่มีสารเคมีใด ๆ มาปรุงแต่ง ให้เป็นสังขาร ให้เป็นสิ่งที่มีชีวิตใดชีวิตหนึ่ง ยังอยู่ในสภาพที่เป็นอากาศ เป็นธาตุที่บริสุทธิ์อยู่ ซึ่งในอีกธรรมชาติหนึ่งคือธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งของปัจจัยต่าง ๆ ธาตุชนิดต่าง ๆ จนรวมกันเป็นพืชเป็นสัตว์ เป็นมนุษย์เป็นสังขาร มีชีวิต และจิตใจ มีวิญญาณ เป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นไปตามปกติวิสัยของธรรมชาติทั้งที่ดีและไม่ดี

หลักธรรมที่ 3 ได้แก่ **โลกิยธรรมและโลกุตตรธรรม** อธิบายได้ว่า ธรรมที่ทำให้มนุษย์ สัตว์ พืช ต้องเป็นไปตามโลกธรรม มีการเวียนว่ายตายเกิด มีความไม่เที่ยง มีความทุกข์ ความสุขตามปกติวิสัยไม่มีที่สิ้นสุด มีความเป็นอนัตตา และตกอยู่ใต้อำนาจการครอบงำของธรรมชาติที่เลวซึ่งเป็นสภาวะหนึ่งของธรรมชาติ ในอีกซีกหนึ่งของธรรมในหลักนี้ คือ ธรรมที่ทำให้มนุษย์และสัตว์ได้พ้นจากสภาวะปกติของโลกธรรมและโลกิยธรรม ไม่มีการเวียนว่ายตายเกิด เมื่อบรรลุถึงสภาวะสูงสุดของโลกุตตรธรรม ก็จะไม่ตกอยู่ใต้อำนาจการครอบงำของธรรมชาติที่เลวที่ดำรงอยู่เหนือความชั่วร้ายทั้งปวง

ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงศาสนา เป็นทฤษฎีที่ใช้กุศโลบายเพื่อให้เกิดความศรัทธาต่อพระผู้เป็นศาสดาซึ่งเป็นตัวนำที่ทำให้มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตนตามศาสนกิจและตามคำสอนของพระธรรมในศาสนานั้นๆ ซึ่งให้หลักเพื่อนำไปประกอบคุณงามความดี ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นละเว้นความชั่ว เป็นต้น

3. ทฤษฎีจริยธรรมเชิงจิตวิทยา

นักจิตวิทยาศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นพฤติกรรมภายนอกที่มนุษย์แสดงออกและพฤติกรรมภายในซึ่งเป็นพฤติกรรมทางจิต ทฤษฎีจริยธรรมเชิงจิตวิทยาจึงมุ่งเน้นที่พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์ที่ส่งผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อก่อให้เกิดความสมดุลของของกายและจิต

ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget's Theory of lntellectual Development

เพียเจต์ (Piaget, 1932) เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัวและการสร้างสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่จะทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ พัฒนาการของมนุษย์มีความต่อเนื่องและเจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ และพัฒนาการของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งขั้นตอนของพัฒนาสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้นคือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor operation)
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยปัญญา (pre-operational thinking)
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (concrete operational thinking)
4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (formal prepositional thinking or formal operational thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เพียเจต์ (Piaget) ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ระดับพัฒนาทางสติปัญญา

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor operation) อายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 2 ขวบ
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยปัญญา (pre-operational thinking) และขั้นเริ่มคิดด้วยรูปธรรม (early concrete operational thinking) อายุประมาณ 2-7 ปี
3. ขั้นคิดค้นด้วยรูปธรรมในช่วงปลาย (late concrete operational thinking) อายุ 7-11 ปี ถึงขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (formal operational thinking) อายุตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไปถึง 15 ปี

ระดับพัฒนาทางจริยธรรม

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นชั้นที่ยังไม่มีความสามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย

2. ขั้นยึดคำสั่ง ในขั้นนี้เด็กจะรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจและตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเอง

ผลจากการวิจัยในระยะต่อมา เพียเจต์ (Piaget) ได้ตั้งเกณฑ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 6 เกณฑ์ คือ

1. การตัดสินจากเจตนาการกระทำ (intentional in judgment) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำจากปริมาณสิ่งของ ส่วนเด็กโตจะตัดสินจากเจตนาของการกระทำ

2. การตัดสินเกี่ยวโยงกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relativism in Judgment) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำโดยยึดเอาความเชื่อความเห็นของผู้ใหญ่ว่าดี ส่วนเด็กโตจะยึดเอาเหตุผลและสถานการณ์ประกอบการตัดสิน

3. ความเห็นอิสระจากการลงโทษ (independent of sanction) เด็กเล็กจะตัดสินว่าการกระทำใดไม่ดีจากการกระทำใดไม่ดีจากการถูกทำโทษ แต่เด็กโตจะตัดสินการกระทำใดไม่ดีเพราะสิ่งนั้นไปขัดกับเกณฑ์และเกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น

4. ใช้วิธีการแก้แค้น (use of reciprocity) วิธีนี้เด็กเล็กใช้น้อยกว่าเด็กโต

5. การลงโทษเพื่อตัดสินนิสัย (use of punishment as restitution and reform) เด็กเล็กจะสนับสนุนการลงโทษอย่างหนักเพื่อแก้นิสัย แต่เด็กโตไม่ค่อยเห็นด้วย

6. หลักธรรมชาติของความโหดร้าย (nationalist of misfortune) เด็กเล็กจะถือว่าการกระทำผิดจะต้องได้รับการลงโทษจากพระเจ้า

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่าตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) เด็กเล็กจะมองกฎเกณฑ์ว่าเป็นสิ่งจริงจังเปลี่ยนแปลงไม่ได้ (absolute) และมาจากอำนาจภายนอก (external) หมายความว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กจะอยู่ในลักษณะผิดว่ากันไปตามสิ่งที่สังเกตเห็นได้ โดยมิได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการใช้ภาษา และความคิดของเด็กมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) ทำให้ไม่สามารถมองเห็นหลาย ๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อเด็กโตขึ้นอายุประมาณ 11-12 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยนี้จะมีการเชื่อมโยงหาเหตุผล เด็กจะคำนึงถึงเจตนาของผู้ทำมากกว่าสิ่งที่สังเกตได้เฉพาะหน้า เนื่องจากเด็กวัยนี้สามารถมองหลาย ๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกัน เด็กโตจึงสามารถเข้าใจถึงเจตนาของผู้อื่นและสามารถยืดหยุ่นเกี่ยวกับ

กฎเกณฑ์ได้ โดยตระหนักว่ากฎเกณฑ์เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถนำกฎเกณฑ์ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kolberg) โคลเบิร์ก (Kolberg) เป็นนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (cognitivism) ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีสมองสามารถเกิดการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ โดยนำแนวเชื่อทางชีววิทยามาประยุกต์กับศาสตร์ทางจิตวิทยา แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิกของเพียเจต์ (Piaget) คือ เชื่อว่าจริยธรรมนั้นมีพัฒนาการตามระดับวุฒิภาวะเช่นกัน เพราะจริยธรรมของมนุษย์เกิดจากกระบวนการทางปัญญา เมื่อมนุษย์มีการเรียนรู้มากขึ้น โรงสร้างทางปัญญาเพิ่มพูนขึ้น จริยธรรมก็พัฒนาตามวุฒิภาวะ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดแบบสัมพัทธนิยม (Relativism) ซึ่งเชื่อว่าจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุ กาลเวลา สถานที่ วัฒนธรรม และสภาพการณ์ ซึ่งความหมายว่า “ความถูกต้อง” “ความดี” “ความงาม” ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่ และองค์ประกอบอื่น นอกจากนี้โคลเบิร์ก (Kolberg) ยังได้ศึกษาวิจัย (Kolberg, 1964 : 383-432) โดยวิเคราะห์คำตอบของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10-16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม และนำมาสรุปเป็นเหตุผลในการแบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ระดับละ 2 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1. ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (Pre conventional level) อายุ 2-10 ปี การที่เรียกระดับนี้ว่าก่อนเกณฑ์สังคม เพราะว่าเด็กในวัยนี้ยังไม่เข้าใจกฎเกณฑ์สังคม แต่จะรับกฎเกณฑ์ข้อกำหนดว่าอะไรดี ไม่ดี จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น พ่อแม่ ครู หรือ เด็กที่โตกว่า จริยธรรมในระดับนี้ คือ หลีกเลี่ยงการลงโทษและคิดถึงผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ เช่น การแสวงหารางวัล

ระดับที่ 2. ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional morality) ช่วงอายุระหว่าง 10-20 ปี ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่สามารถที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สังคม เพราะรู้ว่าเป็นกฎเกณฑ์

ระดับที่ 3. ระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post conventional level) โดยปรกติคนจะพัฒนาขึ้นมาถึงระดับนี้ หลังจากอายุ 20 ปี แต่จำนวนไม่มากนัก จริยธรรมระดับนี้จะอยู่เหนือกฎเกณฑ์สังคม กล่าวคือคนจะดีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรม ด้วยวิจารณญาณของตนเอง วิเคราะห์ด้วยตนเองก่อน โดยคำนึกถึงความสำคัญและประโยชน์ เสมอภาคในสิทธิมนุษยชน โดยปรกติคนจะพัฒนาถึงระดับนี้มีจำนวนไม่มากนัก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ขั้นที่ 1. การเชื่อฟังและการลงโทษ (Obedience and Punishment orientation) พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รางวัล พฤติกรรม “ไม่ดี” คือพฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับการลงโทษ

ขั้นที่ 2. กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตนเอง (Instrumental relativist orientation) เด็กจะเชื่อฟังหรือทำตามผู้ใหญ่ ถ้าคิดว่าตนเองจะได้รับประโยชน์หรือได้รับความพึงพอใจ

ขั้นที่ 3. หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Good boy nice girl orientation) อายุ 9-13 ปี เป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อจะได้รับการยอมรับว่าเป็นเด็กดี

ขั้นที่ 4. หลักการทำตามกฎระเบียบสังคม (Law and order orientation) อายุ 14-20 ปี เป็นขั้นที่ยอมรับในอำนาจและกฎเกณฑ์ของสังคม พร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

ขั้นที่ 5. หลักการทำตามสัญญาสังคม (Social contract orientation) เป็นขั้นที่เน้นความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้สิ่ง ถูก - ผิด จะขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 6. หลักการทางจริยธรรมที่เป็นสากล (Universal ethical principle orientation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่แต่ละบุคคลเลือกที่จะปฏิบัติตามหลักการทางจริยธรรมด้วยตัวของมันเอง และเมื่อเลือกแล้วก็ปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน และเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน

นอกจากนี้โคลเบิร์ก (Kolberg) ยังได้ศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับลักษณะอื่นของมนุษย์ ที่สำคัญคือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไป และความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความสามารถที่จะผลได้ที่ดีกว่าในอนาคต แทนที่จะรับผลที่เล็กน้อยกว่าในปัจจุบันหรือในทันที ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า “ลักษณะมุ่งอนาคต”

2. ผู้มีจริยธรรมสูงจะเป็นผู้มีสมาธิดี สามารถควบคุมอารมณ์ของตน และมีความภาคภูมิใจในตนเองและสภาพแวดล้อม สูงกว่าผู้มีจริยธรรมต่ำ

3. โคลเบิร์ก (Kolberg) ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ ไม่ได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 16 ปี เป็นส่วนมาก แต่มนุษย์ในสภาพปรกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจนอายุ 16-25 ปี

4. การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจ ที่จะเลือกการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ต่างๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผนและยังอาจทำให้เข้าใจ

พฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เหตุผลเชิงจริยธรรมของแต่ละบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในสถานการณ์แต่ละอย่างได้อีกด้วย

ทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Kolberg) เป็นที่นิยมนำมาใช้กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) เป็นฐานความคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาของตะวันตกเป็นจำนวนมาก ตามทัศนะของโคลเบิร์ก (Kolberg) จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลจากการคิดไตร่ตรองซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ข้อมูลที่นำมาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้รับฟังจากทัศนะของผู้อื่นซึ่งอยู่สูงกว่าระดับของตนเอง 1 ชั้นวิธีปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบิร์ก (Kolberg) ไม่อาจกระทำได้ด้วยการสอน หรือการปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้ดู และไม่อาจเรียนรู้ด้วยการกระทำต่าง ๆ จริยธรรมสอนกันไม่ได้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิดของแต่ละบุคคล ตามลำดับขั้นและพัฒนาการของปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัยอันควร จริยธรรมบางอย่างก็ไม่เกิด ทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล (moral reasoning)ของโคลเบิร์ก (Kolberg) ใช้กิจกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนาจริยธรรมคือ การอภิปรายและแลกเปลี่ยนทัศนะความคิดเห็น โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ดำเนินการเสนอประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวที่มีความยากแก่การตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 2 แยกผู้อภิปรายออกเป็นกลุ่มย่อยตามความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 3 ให้กลุ่มย่อยอภิปรายเหตุผล พร้อมหาข้อสรุปว่า เหตุผลที่ถูก – ผิด หรือควรทำ ไม่ควรทำ เพราะเหตุอะไร

ขั้นตอนที่ 4 สรุปเหตุผลของฝ่ายที่คิดว่าควรทำและไม่ควรทำ

จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม พบว่า จริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอนของศาสนา และยังรวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ยอมรับกันว่าดีงามของสังคมโดยรวม เพื่อให้ตนเองและสังคมรอบข้างมีความสุข สันติสุข ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ทั้งนี้แนวคิดของโคลเบิร์ก (Kolberg) ใกล้คียงกับเพียเจต์ (Piaget) กล่าวคือ เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์พัฒนาการได้ตามวัย และวุฒิภาวะทางสติปัญญา ส่วนพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ไม่ใช่การป้อนรูปแบบ แต่พัฒนาการของมนุษย์จะค่อย ๆ พัฒนาไปตามวัน เวลา เจริญขึ้นเรื่อย ๆ ตามวุฒิภาวะ จริยธรรมเก่ายังมีรากแก้วฝังอยู่ และพัฒนาตามกาลเวลาที่มนุษย์มีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น เกิดเป็นจริยธรรมใหม่ขึ้น และจริยธรรมไม่ได้สร้างขึ้นภายในหนึ่งวัน คนจะมีอุปนิสัยดีงามต้องสร้างเสริมและสะสมจากการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมด้วยกระบวนการทางสังคม และจะเรียนรู้ได้ตามความสามารถของวุฒิภาวะ ซึ่งกำหนดโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม (http://www.baanjomyut.com . สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2565)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2.4.1 ความหมายของประชาธิปไตย

อุทัย หิรัญโต (2542, หน้า 2-3) กล่าวว่า ประชาธิปไตย (ประชา +อธิปไตย) แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy คำนี้มาจากคำว่า Demokration ซึ่งมาจากคำว่า Demos (ประชาชน) และ Cratos (การปกครอง) ในภาษา กรีก แปลว่า การปกครองของประชาชน ดังที่อดีตประธานาธิบดี ลินคอล์นของสหรัฐอเมริกาเคยกล่าว ไว้เป็นเสมือนคำคมว่า “รัฐบาลประชาธิปไตย คือ รัฐบาลของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชน” ซึ่งหมายถึงระบบการปกครองตามอุดมคติระบบหนึ่งที่รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยจะให้โอกาสอันเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต การแสวงหาความสุข เป็นต้น

Smith (1968; อ้างถึงใน อมร รักษาสัตย์และคณะ, 2539) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับประชาธิปไตย เพิ่มเติมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้ กล่าววา ประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยประชาชนในทางปฏิบัติ หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจประเด็น ปัญหาสำคัญของนโยบายสาธารณะต้องขึ้นอยู่กับคนจำนวนมากในสังคม และในการตัดสินใจนั้นทุกๆ คน สามารถออกเสียงได้เพียงเสียงเดียวไม่มีผู้ใดสามารถออกเสียงได้เกินหนึ่งเสียง ประชาชนใช้อำนาจโดยตรง เช่น การลงมติยืนยันเป็นต้น หรือโดยอ้อมผ่านสถาบันตัวแทน ซึ่งอำนาจของประชาชนจะถูกจำกัดอยู่ที่บัตรเลือกตั้งที่จะบังคับความรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ รวมถึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเรื่องความเสมอภาค ทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ การเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ สิทธิของเสียงส่วนน้อย รวมถึงการได้รับบริการของรัฐและสังคมอยางเท่าเทียมกัน

Sodaro (2004) ศาสตราจารย์ด้านรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาวิทยาลัยจอร์จวอชิงตัน ได้กล่าวว่า ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครองได้ด้วยการเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้งรัฐบาลหรือผู้ทำหน้าที่บริหารประเทศ นอกจากนี้ ประชาชนยังสิทธิ เสรีภาพและอิสระในการดำเนินชีวิต แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยประชาธิปไตยนั้นมีหลักพื้นฐานอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ความเสมอภาค ความมีเสรีภาพหรืออิสระ และถูก ควบคุมโดยรัฐบาลหรือกฎหมาย

Eremenko (2011) นักวิชาการ มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ-โรงเรียนอุดมศึกษาเศรษฐศาสตร์รัสเซีย (Russia) ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่อยู่บนพื้นฐานของระบบที่มี ผู้แทนที่ถูกเลือกโดยประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สิทธิเสรีภาพ ของประชาชน รวมถึงมีสิทธิในการแสดงออกต่างๆ เพื่อเรียกร้องบางสิ่งบางอยางที่ต้องการจากรัฐบาลของพวกเขา เช่น ในแถบสหภาพยุโรปประชาชนเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยผ่านทางกิจกรรมต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การประท้วง

การคว่ำบาตร เป็นต้น จากที่ได้กล่าวไป สามารถสรุปได้ว่า ประชาธิปไตยมีนิยามความหมายหรือคำจำกัดความ ดังต่อไปนี้

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนหรือประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ

2. ประชาชนในสังคมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการดเนินชีวิตโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

4. ประชาชนแสดงอำนาจในการปกครองผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นและอำนวยความสะดวกโดยรัฐบาล เช่น การเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายการชุมนุม ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อเรียกร้องบางอยางจากรัฐบาล เป็นต้น

2.4.2 ประเภทของระบอบประชาธิปไตย

โกสินทร วงศสุรวัฒน์ (2532) ได้กล่าวว่ารูปแบบของประชาธิปไตยแบงออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ประชาธิปไตยทางตรง เป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนผูเปนเจาของอำนาจอธิปไตย เปนผูใชอำนาจโดยตรงดวยตนเอง โดยการลงประชามติหรือ Referendum

2. ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เป็นการมอบอำนาจของประชาชนให้เป็นตัวแทนด้วย การเลือกตัวแทนซึ่งเปนการมอบอำนาจลวงหน้าแก่ผู้แทนใหไปปฏิบัติหน้าที่แทนในนามของประชาชน

3. ประชาธิปไตยแบบกึ่งตรง เป็นการผสมผสานแนวคิดของทั้ง 2 แบบขางตน โดยเปิดโอกาสใหประชาชนทำการเลือกตัวแทนเขามาทำหนาที่แทนประชาชน แตในขณะเดียวกันก็ให้สิทธิประชาชนแทรกแซงในขบวนการทางการเมืองได้ เชน การปลดผู้แทนก่อนหมดวาระ (Recall) ให้ประชาชนเสนอร่างกฎหมายเองได้ (Initiative) ให้ประชาชนยับยั้งร่างกฎหมายได้ (veto) ให้ประชาชนร่วมกันลงประชามติในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญได้ (Referendum)

สมบัติ ธำรงธัญวงศ (2542) อ้างถึงใน ชฎาภรณ์ เตวะสุข (2551, หน้า 11-12) ได้กล่าวว่าระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct democracy) ซึ่งการปกครองอยู่ในอำนาจของพลเมืองส่วนใหญ่โดยแท้จริง หลักการบริหารและสถาบันการเมืองขึ้นอยู่กับการแสดงออกของพลเมืองเกี่ยวกับความรู้สึกและความต้องการของตนเอง พลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสภาประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุมสภาบริหารผ่านสภาประชาชน

2. ประชาธิปไตยโดยตัวแทน (Representative democracy) ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน หมายถึง ระบอบการปกครองที่ประชาชนมิได้เข้ามามีสวนร่วมในการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองด้วยตัวเองโดยตรง แต่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนให้ทำหน้าที่ตัดสินใจการปกครองแทนตน อริสโตเติล กล่าวว่าเป็นระบอบการปกครองโดยคนส่วนน้อยภายใต้การควบคุมของคนส่วนใหญ่ ซึ่งสาระสำคัญของการนี้มิใช่การปกครองส่วนน้อย แต่อยู่ที่การควบคุมของคนส่วนใหญ่จะต้องสามารถผลักดันความต้องการของตนผ่านกระบวนการทางการเมือง ประชาชนจะมีอำนาจในการควบคุมผู้นำของตนโดยผ่านการเลือกตั้ง (Election) และหากผู้ปกครองไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชน ประชาชนก็มีสิทธิจะถอดถอนผู้ปกครองได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สามารถสรุปได้ว่า ประชาธิปไตย คือ หลักการปกครองที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ ประชาชนในสังคมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และแสดงอำนาจในการปกครองผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นและอำนวยความสะดวกโดยรัฐบาล เช่น การเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายการชุมนุม ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อเรียกร้องบางอย่างจากรัฐบาล เป็นต้น

2.5 ข้อมูลวัดและจำนวนพระภิกษุ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากข้อมูล หนังสือบัญชีสำรวจวัด พระภิกษุ สามเณร ศิษย์วัด ชี นอกพรรษากาล ประจำปี พ.ศ. 2565 ของคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวน 19 อำเภอ จำนวนวัดทั้งสิ้น 365 วัด ซึ่งแบ่งเป็นวัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย จำนวน 15 วัด วัดสังกัดมหานิกาย จำนวน 350 วัด โดยพื้นที่ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือวัดซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนวัดทั้งสิ้น 38 วัด แบ่งเป็นวัดซึ่งสังกัดธรรมยุติกนิกาย จำนวน 6 วัด และวัดซึ่งสังกัดมหานิกาย จำนวน 32 วัด จำนวนพระภิกษุทั้งสิ้น 341 รูป รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลวัดและจำนวนพระภิกษุ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	ชื่อวัด	สังกัดนิกาย	จำนวนพระภิกษุ (รูป)
1	วัดกลาง	มหานิกาย	4
2	วัดกลางใหม่	มหานิกาย	6
3	วัดควนยูง	มหานิกาย	3
4	วัดชลธาร	มหานิกาย	1
5	วัดโชติการาม	มหานิกาย	3
6	วัดซอยสิบ	มหานิกาย	4
7	วัดไตรธรรมาราม พระอารามหลวง	มหานิกาย	9
8	วัดท่าทองใหม่	มหานิกาย	14
9	วัดท่าอู่	มหานิกาย	5
10	วัดไทร	มหานิกาย	6
11	วัดธรรมบูชา พระอารามหลวง	ธรรมยุติกนิกาย	31
12	วัดธาราวดี	มหานิกาย	2
13	วัดนิคมธรรมาราม	มหานิกาย	11
14	วัดบางกล้วย	ธรรมยุติกนิกาย	2
15	วัดบางขยาราม	มหานิกาย	6
16	วัดบางใบไม้	มหานิกาย	5
17	วัดบ้านใหม่	มหานิกาย	7
18	วัดบุญบันเทิง	มหานิกาย	4
19	วัดประสิทธาราม	มหานิกาย	4
20	วัดพระโยค	มหานิกาย	14
21	วัดพัฒนาราม พระอารามหลวง	มหานิกาย	23
22	วัดพุทธบูชา	มหานิกาย	5
23	วัดโพธาวาส	มหานิกาย	16
24	วัดโพธิ์นิมิต	มหานิกาย	20
25	วัดโพธิ์ปักษ์	มหานิกาย	3
26	วัดโพหวาย	มหานิกาย	15

ลำดับที่	ชื่อวัด	สังกัดนิกาย	จำนวนพระภิกษุ (รูป)
27	วัดภูธรอุทิศสิทธาราม	มหานิกาย	5
28	วัดมะปริง	มหานิกาย	9
29	วัดโมกขธรรมาราม	ธรรมยุติกนิกาย	7
30	วัดวิภาวดีกาญจนาราม	ธรรมยุติกนิกาย	10
31	วัดศานติไมตรี	มหานิกาย	4
32	วัดสมหวัง	มหานิกาย	27
33	วัดสามัคคีผดุงพันธ์	ธรรมยุติกนิกาย	16
34	วัดสารวนาราม	ธรรมยุติกนิกาย	12
35	วัดสุนทรนิวาส	มหานิกาย	10
36	วัดหน้าเมือง	มหานิกาย	7
37	วัดแหลมทอง	มหานิกาย	8
38	วัดคลองเรือสามัคคีธรรม	มหานิกาย	3
รวม			**341**

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2565

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้าทางด้านงานวิจัย โดยมุ่งเน้นไปที่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ดังนี้

พระเอกชัย แก้วเทพ (2560, หน้า 105-121) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของชุมชน ตำบลท่าก๊อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของชุมชนตำบลท่าก๊อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ด้านการปกครองบริหารงานตามลำดับขั้นของคณะสงฆ์ แบ่งฝ่ายดำเนินงาน เป็นผู้นำฝ่ายสงฆ์ร่วมกับองค์กรชุมชน ด้านการศาสนศึกษา ศึกษาแผนกธรรมบาลี แผนกสามัญ และศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการศึกษาสงเคราะห์สนับสนุนพระสงฆ์สามเณร โดยให้ศึกษาแผนกธรรมบาลี สามัญ เป็นครูสอนสามเณร สนับสนุนเด็กเยาวชน โดยมอบทุน เป็นวิทยากรสนับสนุนผู้สูงอายุโดยสอนความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีและให้ใช้พื้นที่วัดเป็นศูนย์การศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาใช้วิธี

เทศน์แบบล้านนา บรรยายหลักธรรมให้ประชาชน ลงมือปฏิบัติให้เป็นตัวอย่าง จัดการปฏิบัติธรรม ปริวาสกรรม ด้านสาธารณูปการก่อสร้างใหม่ ดูแลรักษาความสะอาด ซ่อมแซมบำรุง โดยอาศัยกำลังพระสงฆ์สามเณร ด้านสาธารณสงเคราะห์ เกื้อกูลพระสงฆ์สามเณรโดยมอบทุนค่ารักษาพยาบาล ทุนเช่วยเหลือเมื่อมีพระสงฆ์สามเณรมรณภาพหรือบิดามารดาของพรสงฆ์สามเณรถึงแก่กรรม เกื้อกูลประชาชนทั่วไป ผู้พิการผู้ยากไร้ และอนุญาตให้ประชาชนพักค้างแรมในวัด 2) ปัญหาและอุปสรรคบทบาทพระสงฆ์ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของชุมชนตำบลท่าก๊อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ด้านการปกครองการบริหารงานไม่ได้ถูกกำกับโดยตรง นโยบายแตกต่างกับหน่วยงานอื่น ทำงานกับเจ้าหน้าที่เพศหญิงไม่เหมาะสม และพระสงฆ์ต่างถิ่นบางรูปปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ด้านการศาสนศึกษาพระสงฆ์ขาดทุนทรัพย์ ไม่สะดวกเรียน ขาดพระสงฆ์สามเณรเรียนภาษาบาลี และเป็นเหตุให้ลาสิกขา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ขาดพระวิทยากร รูปแบบการสอนไม่เหมาะสมกับบางพื้นที่ สื่อยังไม่ครบถ้วน และการระดมทุนไม่เพียงพอ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีพระวิทยากรน้อย บางวัดขาดมัคนายก รับเอาความเชื่ออื่นมาปฏิบัติ มีพื้นที่กว้างยากต่อการรวมตัว กลากหลายเผ่าพันธุ์ภาษาและความเชื่อยากต่อการอธิบาย ด้านการสาธารณูปการน้ำอุปโภคบริโภค ห้องน้ำ-สุขา บางวัดไม่เพียงพอ บางวัดบริเวณกว้างแต่มีพระสงฆ์ดูแลรูปเดียว การระดมทุนสร้าง ซ่อมแซมใช้เวลานาน ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ประชาสัมพันธ์ได้ไม่ทั่วถึง การประสานงานมีความผิดพลาด ผู้รับการสาธารณสงเคราะห์มีจำนวนมาก พ่อค้าแม่ค้าประชาชนต่างถิ่นไม่รักษาสะอาด 3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของชุมชนตำบลท่าก๊อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ด้านการปกครองให้คัดกรองพระสงฆ์และบุคคลที่จะเข้ามาบวช แต่งตั้งผู้มีอำนาจสั่งการแทน ปรับปรุงวินัยสงฆ์ให้ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้คณะศรัทธาได้แสดงความคิดเห็น ด้านการศาสนศึกษาจัดประชุมพระสงฆ์กับคณะศรัทธาศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้พระสงฆ์สามเณรศึกษาเพิ่มเติม ส่งเสริมเรียนภาษาบาลี ด้านการศึกษาสงเคราะห์ให้พระสงฆ์สามเณรเข้าอบรมเป็นพระวิทยากร จัดทำแผนพัฒนาด้านการศึกษาสงเคราะห์ร่วมกับองค์กรท้องถิ่น จัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายหาสื่อการสอน ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีการสอนความหมายของวัสดุอุปกรณ์ในพิธีกรรม ให้มีโครงการปฏิบัติธรรมบวชชีพราหมณ์ จัดกิจกรรมเผยแผ่บูรณาการกับศาสนาอื่น ประชาสัมพันธ์ให้กุลบุตรเข้ามาบวช หมุนเวียนมัคนายก ด้านการสาธารณูปการจัดสร้างหาแหล่งเก็บน้ำ ขอทุนต่อท่อน้ำ จัดทำแผนงานคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมก่อสร้างบำรุงร่วมกับหน่วยงานอื่น ให้พระสงฆ์รับการอบรมพระนวกรรม ให้ประชาชนช่วยดูแลรักษาความสะอาด ด้านการสาธารณสงเคราะห์ส่งเสริมจัดปริวาสกรรม และให้ดำเนินกิจกรรมด้านการสาธารณสงเคราะห์โดยการสร้างเครือข่าย

พระณัฐพงศ์ ธรรมสัตย์ (2560, หน้า 99-112) ได้ทำการศึกษา เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ผสมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งอธิบายได้จากทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ที่อยู่ในบริบทสังคมเดียวกันแต่มีความคิดทางการเมืองต่างกัน โดยพระสงฆ์บางส่วนมีความเข้าใจและสนใจในเรื่องการเมือง มีความคิดว่าพระสงฆ์ควรเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา แสดงให้เห็นถึงการมีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม แต่พระสงฆ์อีกส่วนหนึ่งกลับมองว่า การที่พระสงฆ์จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมืองโดยตรงเป็นสิ่งที่ไม่ควร เพราะไม่ใช่หน้าที่ของพระสงฆ์ มีความเฉื่อยชาทางการเมือง มีลักษณะเป็นวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า และเมื่อพิจารณาจากพระสงฆ์ที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดยังพบว่าพระสงฆ์ในเขตอำเภอฆ้องชัย ค่อนข้างที่จะมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้ามากกว่าแบบมีส่วนร่วมอยู่เล็กน้อย ในด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมและการเมือง โดยเฉพาะสถาบันทางศาสนา มีผลต่อการกล่อมเกลาพฤติกรรมทางการเมืองของพระสงฆ์มากที่สุด เนื่องจากพระสงฆ์ต้องอยู่ในโอวาทและการปกครองของคณะสงฆ์ ถึงแม้พระสงฆ์ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ต้องถูกจำกัดบทบาทลงให้อยู่ในลักษณะที่เหมาะสมตามคำสั่งของพระสงฆ์ฝ่ายปกครอง ในส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง ปัจจัยทางด้านสื่อมวลชน และปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ เป็นปัจจัยเสริมให้พระสงฆ์มีพฤติกรรมที่สนใจต่อการเมือง

พระมหาสุระนิตย์ สุรกฺโข (ไชยวงษา) (2561) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านพร้าวเหนือ ในเขตตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์นอกจากมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังความมีคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนแล้ว พระสงฆ์ยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นด้วย ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับภาพลักษณ์แห่งความดีความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ วารุณี ธนวราณิช และคณะได้กล่าวว่า “แบบอย่างจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต ทำให้เกิดทัศนคติ ความคิด ความรูสึก และพฤติกรรมเปลี่ยนไปตามลักษณะแบบอย่างที่สังเกต นอกจากกระบวนการสังเกต จะทำให้เกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมแล้ว บุคคลยังสามารถใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้ ในการประเมินพฤติกรรมตนเอง ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ไดแก่ ความปีติเมื่อสามารถทำตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้หรือเสียใจ ละอายใจ เมื่อกระทำผิดจากกฎเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของพระสงฆ์ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยเผยแผ่พุทธศาสนา ตำบลกวนวัน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด

หนองคาย ปัญหาที่พบคือทางโรงเรียนบางแห่งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมจึงเกิดปัญหาแต่ก็ไม่มาก อุปสรรคในการจัดอบรมโครงการส่วนมากก็จะเป็นเรื่องสถานที่และเวลาในการจัดโครงการและที่สำคัญคือค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีปัญหาดังนี้คือ

1. เด็กสมาธิสั้นติดเกมตั้งแต่ยังเด็ก

2. พระสงฆ์ไม่มีเทคนิคเพียงพอที่จะถ่ายทอดความรู้แก่เด็กอายุขนาดนักเรียนประถมได้

3. เวลาและหน้าที่ไม่เพียงพอแต่การรับภาระหน้าที่ของพระสงฆ์ปัญหาที่พบและอุปสรรคในการจัดทำโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ปัญหาที่พบเจอส่วนมากจะเป็นเรื่องจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับการอบรมสถานที่ในการจัดอบรม และเวลาส่วนอุปสรรคส่วนมากนักเรียนจะไม่เข้าใจคำว่าคุณธรรมจริยธรรมและยังขาดพระวิทยากรในการจัดอบรม เพราะส่วนมากจะไม่มีความรู้และทักษะในการอบรม การเสนอแนวทางพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านพร้าวเหนือ ในเขตตำบลกวนวัน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านการมีวินัยและรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนทุกวัน นักเรียนควรฝึกปฏิบัติตนหรือฝึกระเบียบให้เกิดแก่ตนเอง ตลอดถึงเข้าร่วมกิจกรรมการแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน และทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักเรียนด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบให้มากกว่าเดิม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาด้านความซื่อสัตย์ สุจริต และเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ผู้ปกครอง เพื่อนๆ การมอบวุฒิบัตรให้นักเรียนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ตนเอง และครอบครัว เป็นต้น ด้านการมีเมตตา พบว่า นักเรียนอยากให้มีกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยจิตเมตตา โดยไม่คิดหวังผลตอบแทน การแนะนำเพื่อน ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอเป็นการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น ด้านความประหยัด นักเรียนต้องการกิจกรรมเสริมด้านการประหยัด โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ให้นักเรียนหยอดกระปุกออมวันละ 5 บาท เพื่อปลูกฝังให้เกิดการรักการออมแก่นักเรียน ด้านความกตัญญูกตเวที พบว่า นักเรียนมีความกตัญญูต่อพ่อ-แม่ และผู้มีพระคุณอยู่แล้ว เช่น การตั้งใจเรียน การเชื่อฟังพ่อ-แม่ ครู อาจารย์ ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม เป็นต้น ได้เสนอแนวคิดในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมไว้ว่า “คน” มิใช่เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยรูปร่าง หน้าตา ภายนอกที่มองเห็นได้ด้วยตาเท่านั้น แต่หากยังต้องประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญซึ่งทำให้แตกต่างกันจากสัตว์โลกทั่วไป สิ่งนั้นคือ “คุณธรรม”

พระสมุห์สมชาย สิริสมฺปนฺโน (2562, หน้า 168-182) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปในการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของ

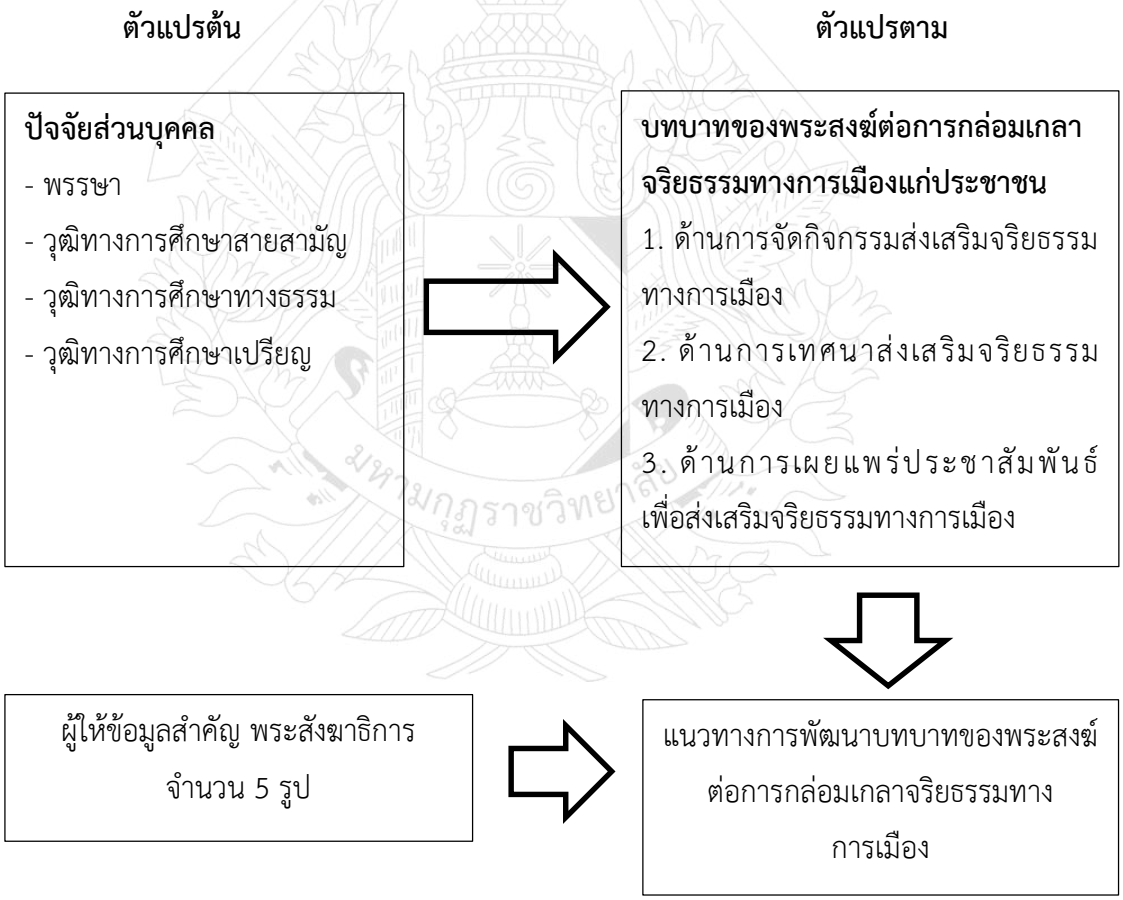
คณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี 3) เพื่อนำเสนอกระบวนการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปในการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี พบว่า มีจุดแข็ง คือ คณะสงฆ์จังหวัดสระบุรีให้การสนับสนุนเยาวชนด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น การส่งพระสงฆ์เข้าไปสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน ส่วนจุดอ่อน คือ พระสงฆ์ยังขาดทักษะในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละคนที่แตกต่างกัน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ดี โอกาส คือ มีการนำเอาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาและเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวคิดหลักในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน อุปสรรค คือ ปัญหายาเสพติดในกลุ่มวันรุ่น ปัญหาการทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบัน ปัญหาการใช้ความรุนแรงของสถาบันครอบครัว ความก้าวร้าวของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง 2) องค์ประกอบของการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี ด้านกระบวนการการให้คำปรึกษา คือ การเปิดห้องคลินิกคุณธรรม รณรงค์ให้นักเรียนที่มีความสนใจเข้ารับบริการให้คำปรึกษาหารือในปัญหาต่าง ๆ ด้านกระบวนการการเปิดการเรียนรู้ภายใน คือ การใช้เทคนิคการอบรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเยาวชน เช่น การทำวัตร เช้า-เย็น การนั่งสมาธิ ด้านกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม คือ การจัดกิจกรรมการบูรณาการวิถีพุทธทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยอาศัยแนวหลักการทฤษฎีที่เรียนรู้จากภายนอก เข้าไปสู่การคิด วิเคราะห์ ทบทวน ลงมือฝึกปฏิบัติ ฝึกฝนให้คล่องแคล่วโดยอัตโนมัติ ด้านกระบวนการการพัฒนาแบบเวียนรอบต่อเนื่อง คือ การจัดกิจกรรมการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรม การบรรยายธรรมหรือสนทนาธรรมในวันพระ กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนธรรมศึกษา และจัดให้มีการสอบธรรมศึกษา เป็นต้น (ปัญญาภาวนา) 3) กระบวนการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี ได้แก่ รูปแบบที่ 1. กระบวนการการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธ (ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม) ในการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนนั้น คณะสงฆ์ต้องเริ่มจากการสร้างพระสงฆ์ต้นแบบที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจและเข้าถึงพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ออกทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร (เป็นผู้ชี้ทางสว่างให้) รูปแบบที่ 2. กระบวนการการเปิดการเรียนรู้ภายในตามแนวพุทธ (ตามหลักโยนิโส มนสิการ) โดยการสร้างและพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นนักพูดดี คิดดี ทำดีซึ่งเป็นขั้นตอนในการเรียนรู้จากภายใน เปิดการเรียนรู้จากภายในด้วยกระบวนการ ปรโตโฆสะ คือ การฟังธรรม บรรยายธรรม จากพระสงฆ์ หรือการเรียนรู้จากสื่อภายนอกทั้งสื่อรอบตัวและสื่อธรรมชาติ แล้วนำหลักธรรมหรือธรรมชาตินั้นมาพิจารณาตามหลักคำสอน ปฏิบัติตามจนสามารถแยกแยะถูกหรือผิด ดีหรือชั่วได้ รูปแบบที่ 3. กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมตามแนวพุทธ (ตามหลักไตรสิกขา) โดยการสร้างและพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นเยาวชนอย่างสมบูรณ์แบบ เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ

ทั้งกาย วาจา และใจ โดยเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่สามารถพัฒนาได้ กระบวนการพัฒนาแบบองค์รวม คือกระบวนการพัฒนามนุษย์ตั้งแต่ระดับเริ่มต้นคือ ศีล การสำรวมกายวาจาใจให้เรียบร้อย ระดับกลาง คือ สมาธิ การทำให้จิตตั้งมั่น มีสติ มีสมาธิ และระดับสูง คือ ปัญญา รูปแบบที่ 4 กระบวนการการพัฒนาแบบเวียนรอบต่อเนื่องตามแนวพุทธ (ภาวนา 4) โดยการสร้างและพัฒนายุวพุทธมามกะ คือ เยาวชนที่เลื่อมในศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่เป็นเยาวชนที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นตัวแทนของเยาวชนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นตัวแทนของเยาวชนในการทำหน้าที่รักษาและป้องป้องพระพุทธศาสนาร่วมกับพระสงฆ์อุบาสก อุบาสิกา

พระศักดิ์สิทธิ์ ฐานยุตโต (ประกอบศรี) (2564, หน้า 74-79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลวิธีการเผยแผ่ศาสนธรรมของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับกลวิธีการเผยแผ่ศาสนธรรมของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม 2. เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเผยแผ่ศาสนธรรมของเจ้าคณะตำบล 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอนอื่นๆ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 รูป วิธีการสุ่มใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบอายุพรรษา อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบล ระดับการศึกษาสามัญ และระดับการศึกษาทางธรรม ใช้สถิติ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับกลวิธีเผยแผ่ศาสนธรรมของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนก อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบล ระดับการศึกษาสามัญที่ต่างกัน มีกลวิธีการเผยแผ่ ศาสนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามอายุพรรษา และระดับการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ 3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ ควรเรียนรู้เทคนิคที่ทันสมัยใช้ช่องทางเผยแผ่ศาสนธรรมออนไลน์ ควรฝึกอบรมพระสงฆ์รุ่นใหม่ๆ ในการเผยแผ่ศาสนธรรมในสถานที่ต่างๆ ควรบริจาคทรัพย์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับสังคม

2.7 สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นำเอาแนวความคิดเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2539) อ้างถึงใน วุฒิศักดิ์ พรมสาร (2557, หน้า 49) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย มติมหาเถรสมาคม พระสงฆ์สามารถกระทำได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวทางที่สำคัญที่พระสงฆ์จะเข้าถึงนักการเมือง หรือนำหลักธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง รวมถึงการนำหลักจริยธรรมทางการเมืองเข้าถึงประชาชน สรุปได้ว่าสามารถกระทำได้ 3 แนวทาง ได้แก่ 1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 2. การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 3. การเผยแผ่ส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสามารถสรุปได้ ตามแผนภูมิที่ 2.1 ดังต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

3.2.1 การออกแบบการวิจัย

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7 สรุป

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยกำหนดวิธีและขั้นตอนในการวิจัย ไว้ดังนี้

3.1.1 ศึกษา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 กำหนดกรอบแนวคิด ปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.1.3 กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.4 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

3.1.5 นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.6 ส่งเอกสารเพื่อขอหนังสือรับรองจริยธรรมในมนุษย์

3.1.7 ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย (Try out)

3.1.8 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.9 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

3.1.10 สรุปและรายงานผลการศึกษาวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยกำหนดระเบียบการวิจัย ไว้ดังนี้

3.2.1 การออกแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเชิงปริมาณใช้วิธีออกแบบสอบถามจากประชากร ซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่จำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด จำนวน 341 รูป (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างในสุทิน บุญชนะ, 2560) กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 181 รูปโดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะแบบมีโครงสร้างกับพระสังฆาธิการรวมจำนวน 5 รูป

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรอิสระประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม วุฒิทางการศึกษาเปรียญ

2) ตัวแปรตาม คือ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน มีดังนี้ ด้านที่ 1. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 2. ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 3. ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ ดังนี้

3.3.1 แบบเชิงปริมาณ เป็นพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมดจำนวน 181 รูป

3.3.2 แบบเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับพระสังฆาธิการ ซึ่งจำพรรษาอยู่ในวัดเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 รูป ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์

ชื่อ	ตำแหน่ง	ที่อยู่
1) พระครูปริยัติคุณาวุธ	รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่	วัดกลางใหม่ ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2) พระอธิการคมกริช กิตติธโร	เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้	วัดบางใบไม้ ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3) พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร.	เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง	วัดบุญบันเทิง ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4) พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ	รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์	วัดสามัคคีผดุงพันธ์ ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
5) พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ	เจ้าอาวาสวัดพระโยค	วัดพระโยค ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ คือ แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบของแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.2 ออกแบบเครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสอบถามนั้น ประกอบด้วย ข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

ของผู้ให้ข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม วุฒิทางการศึกษาเปรียญ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ซึ่งแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน และข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล

3.4.3 นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

2. รศ.ดร. เดชชาติ ตรีทรัพย์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

3. นางสาวปราณี ทองแดง นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ได้พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา โดยได้ค่า IOC (การหาค่าความเที่ยงตรงรายข้อของแบบทดสอบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา) เท่ากับ 1.00

3.4.4 ดำเนินการยื่นหนังสือเพื่อขอจริยธรรมในมนุษย์

3.4.5 นำเครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายกับพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 รูป ซึ่งได้ดำเนินการนำเครื่องมือการวิจัยทดลองใช้กับพระสงฆ์ ซึ่งจำพรรษาในวัดซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 รูป

3.4.6 นำผลคะแนนจากการทดลองเครื่องมือวิจัยที่ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.4.7 นำเครื่องมือวิจัยที่ดำเนินการปรับปรุงสมบูรณ์แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 181 รูป ต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ดำเนินศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน และรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างเป็นกรอบคำถามของแบบสอบถาม และสร้างแบบสอบถามสำหรับงานวิจัย บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ถูกต้องและนำมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และรับข้อเสนอแนะนำมาปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ที่สุด และผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เรียนผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือ ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ และจากนั้นขอคำรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมกุฎราชวิทยาลัย การเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามจากพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 181 รูป

3.5.2 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กำหนดประเด็นคำถามเชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากแบบสอบถามบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวม วิเคราะห์สังเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จากผู้รับการสัมภาษณ์ จำนวน 5 รูป สำหรับข้อเสนอแนะและวิธีแก้ปัญหาตามแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 รูป จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าร้อยละข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 4 ด้าน ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม วุฒิทางการศึกษาเปรียญ และคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคะแนน 1. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 2. ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 3. ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 5 ระดับ ได้แก่

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยด้วยเกณฑ์สัมบูรณ์ตามแนวทางของเบสต์ (Best, 1981, p. 240) ซึ่งกำหนดไว้ว่า

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.6.2 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเรียงลำดับเป็นประเด็นสำคัญประกอบการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ดังนี้

1) ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{\sum f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้สูตรดังนี้ (สุทิน บุญชนะ, 2560, หน้า 8)

สูตรค่าเฉลี่ยประชากร $\bar{x} = \frac{\Sigma X_1}{N}$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

ΣX_1 แทน ข้อมูลผลรวมทั้งหมดของแต่ละคน

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviations) เพื่อใช้อธิบายถึงระดับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้สูตรดังนี้ (สุทิน บุญชนะ, 2560, หน้า 11)

สูตรส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร $S.D. = \sqrt{\frac{\sum(x_i - \bar{x})^2}{(n-1)}}$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

x_i แทน ข้อมูลของแต่ละคน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.7 สรุป

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเชิงปริมาณใช้วิธีตอบแบบสอบถาม จากพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมดจำนวน 181 รูป โดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลและบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 2) ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง 3) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง โดยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะแบบมีโครงสร้างกับ พระสังฆาธิการ จำนวน 5 รูป การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 181 รูป จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณค่าร้อยละข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 4 ด้าน ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม วุฒิทางการศึกษาเปรียญ

และคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายถึงระดับ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา



บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 รูป มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

$\overline{X}$ หมายถึง คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 181 รูป เมื่อจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละจากสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนพรรษา		
1. น้อยกว่า 10 พรรษา	45	24.90
2. 11 – 20 พรรษา	72	39.80
3. 21 – 30 พรรษา	39	21.50
4. มากกว่า 30 พรรษา	25	13.80
รวม	**181**	**100.00**
วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ		
1. ประถมศึกษา	12	6.60
2. มัธยมศึกษา	48	26.50
3. อนุปริญญา	17	9.40
4. ปริญญาตรี	70	38.70
5. ปริญญาโทขึ้นไป	34	18.80
รวม	**181**	**100.00**
วุฒิทางการศึกษาทางธรรม		
1. นักธรรมชั้นตรี	21	11.60
2. นักธรรมชั้นโท	36	19.90
3. นักธรรมชั้นเอก	118	65.20
4. ไม่มีวุฒิทางธรรม	6	3.30
รวม	**181**	**100.00**
วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม		
1. ประโยค 1 – 2 ถึง ป.ธ.3	62	34.25
2. เปรียญโท ป.ธ.4 – ป.ธ.6	22	12.15
3. เปรียญเอก ป.ธ.7 – ป.ธ.9	5	2.77
4. ไม่มีวุฒิเปรียญ	92	50.83
รวม	**181**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จำนวนพรรษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนพรรษา 11 – 20 พรรษา จำนวน 72 รูป คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมาคือ น้อยกว่า 10 พรรษา จำนวน 45 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.90 มีพรรษา 21 – 30 พรรษา จำนวน 39 รูป คิดเป็นร้อยละ 21.50 และมากกว่า 30 พรรษา จำนวน 25 รูป คิดเป็นร้อยละ 13.80 ตามลำดับ

2. วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 70 รูป คิดเป็นร้อยละ 38.70 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 48 รูป คิดเป็นร้อยละ 26.50 มีระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 34 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.80 มีระดับการศึกษาอนุปริญญา จำนวน 17 รูป คิดเป็นร้อยละ 9.40 และระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 12 รูป คิดเป็นร้อยละ 6.60 ตามลำดับ

3. วุฒิทางการศึกษาทางธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม นักธรรมชั้นเอก จำนวน 118 รูป คิดเป็นร้อยละ 65.20 รองลงมาคือ นักธรรมชั้นโท จำนวน 36 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.90 นักธรรมชั้นตรี 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 11.60 และไม่มีวุฒิทางธรรม 6 รูป คิดเป็นร้อยละ 3.30 ตามลำดับ

4. วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางเปรียญ จำนวน 92 รูป คิดเป็นร้อยละ 50.83 รองลงมาคือ มีวุฒิทางเปรียญประโยค 1-2 ถึง ป.ธ.3 จำนวน 62 รูป คิดเป็นร้อยละ 34.25 มีวุฒิเปรียญโท ป.ธ.4 – ป.ธ.6 จำนวน 22 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.15 และเปรียญเอก ป.ธ.7 – ป.ธ.9 จำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.77 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกด้าน

(n = 181)

ข้อ	บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ระดับบทบาท		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	3.57	0.69	มาก
2.	การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	3.92	0.60	มาก
3.	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	3.28	0.61	ปานกลาง
	รวม	**3.59**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทางเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.59, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

(n = 181)

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.76	0.70	มาก
2.	ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.68	0.75	มาก
3.	ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐาน ทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.11	0.72	ปานกลาง
4.	ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.61	0.70	มาก
5.	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมาย อันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.67	0.57	มาก
	รวม	**3.57**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.76, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.68, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐาน ทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.11, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรม ทางการเมือง

(n = 181)

ข้อ	ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงการมีจริยธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.47	0.57	ปานกลาง
2.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.19	0.61	มาก
3.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.18	0.64	มาก
4.	ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด	4.55	0.49	มากที่สุด
5.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองตระนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใด	3.21	0.70	ปานกลาง
	รวม	**3.92**	**0.60**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.49) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก และข้อท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองตระนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

(N = 181)

ข้อ	ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรม อันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.64	0.57	มาก
2.	ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	2.43	0.79	น้อย
3.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่น แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดียอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	3.33	0.55	ปานกลาง
4.	ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนตามความเหมาะสมเพียงใด	3.13	0.64	ปานกลาง
5.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	3.88	0.49	มาก
	รวม	**3.28**	**0.61**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทางเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.49) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.64, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 2.43, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับน้อย

4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1) องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ประชาชนมากขึ้น เพื่อพระสงฆ์จะสามารถใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ ควรเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้แสดงธรรมะแก่ประชาชน ซึ่งจะทำให้พระสงฆ์สามารถเผยแพร่หลักธรรมแก่ประชาชนในวงกว้างได้ดียิ่งขึ้น

2) พระสงฆ์ควรมีพัฒนาตนเองในด้านความรู้ โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยพอประมาณ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมอย่างถ่องแท้ สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3) กระบวนการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง เป็นสิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้แก่เยาวชน ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาคุณธรรมจริยธรรม โดยเปิด

โอกาสให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมโดยสอดแทรกหลักธรรมอันเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชน ได้ซึมซับและเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางที่ถูกต้อง

4) พระสงฆ์ควรมีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยี การสื่อสารสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นหากพระสงฆ์มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

5) การที่พระสงฆ์ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองนั้น ถึงแม้กฎหมายจะห้ามมิให้พระสงฆ์เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เพราะถูกมองเป็นเรื่องไม่เหมาะสม แต่พระสงฆ์ในฐานะผู้ถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน สามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมทางการเมืองประชาชนได้ โดยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์พระสังฆาธิการ เรื่องบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์พระสังฆาธิการ จำนวน 5 รูป ซึ่งจำพรรษาในวัดซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรนาแล้วบรรยาย (Descriptive)

4.4.1 รายชื่อพระสังฆาธิการผู้ให้สัมภาษณ์ 5 รูป ดังนี้

1) พระครูปริยัติคุณาวุธ	รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่
2) พระอธิการคมกริช กิตติธโร	เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้
3) พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร.	เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง
4) พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ	รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์
5) พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ	เจ้าอาวาสวัดพระโยค

4.4.2 ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1) ท่านคิดว่าปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทอย่างไร ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองนั้น พระสงฆ์นอกจากจะมีหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนาแล้ว ในอีกบทบาทของการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองนั้น คือการใช้หลักธรรมในการอบรมสั่งสอน ซึ่งจะต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เยาวชน จนถึงประชาชนทั่วไป สำหรับเยาวชนนั้นจะต้องมีหลักสูตรในโรงเรียน โดยให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจริยธรรมให้ความรู้แก่เยาวชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งเริ่มจากการเมืองใกล้ๆ ตัว เช่น การเลือกตัวแทนนักเรียน ซึ่งจะต้องเลือกคนดี คนเก่ง ควบคู่กับมีคุณธรรม จะต้องใช้สติในการพิจารณาใคร่ครวญ เลือกโดยไม่หวังอามิสสินจ้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย สำหรับประชาชนทั่วไป นอกจากพระสงฆ์จะใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแล้ว ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองจะต้องมีการประสานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ หรือมีกิจกรรมที่สนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการใช้หลักธรรมคำสอนเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่การเลือกตัวแทนของประชาชน จะต้องเลือกคนดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมและไม่คดโกง เข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ หากมีตัวแทนที่ดีก็จะได้คนที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง ซึ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถประยุกต์ใช้กับผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกๆฝ่าย และสิ่งสำคัญผู้ที่จะเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน จะต้องยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่และตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันที่มีต่อการเมืองนั้น พระสงฆ์ถูกวางตัวให้ห้ามยุ่งเกี่ยวกับการเมือง จะต้องปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ และการใช้หลักธรรมในการอบรมสั่งสอนประชาชนเท่านั้น โดยการเมืองกับพระสงฆ์ถูกมองว่าเป็นสิ่งต้องห้าม แต่หากจะมองในยุคปัจจุบันนั้น การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ พระสงฆ์จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถใช้ความรู้ควบคู่กับหลักธรรมในการอบรมสั่งสอนแก่ประชาชน โดยเฉพาะการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน

พระสงฆ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ดีในระดับหนึ่งเพื่อสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเมืองการปกครองควบคู่กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการให้ความรู้แก่ประชาชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้หลักธรรมในการปกครอง บริหาร และมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการเมืองให้ดีขึ้น

พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยนั้นคือ การที่พระสงฆ์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการให้ความรู้แก่ประชาชน และเลือกใช้วิธีการเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มของบุคคล มีการให้ความรู้ในเรื่องของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเมือง การเลือกผู้แทนจะต้องใช้วิจารณญาณกลั่นกลองเลือกบุคคลที่ทำงานเพื่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และพระสงฆ์จะต้องใช้ธรรมะในการอบรมสั่งสอนประชาชน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีศีล สมาธิ ปัญญา การใช้หลักวิปัสสนากรรมฐาน จะทำให้จิตสามารถกลั่นกลองได้ อะไรดี อะไรไม่ดี และไม่เห็นแก่อามิส โดยหลักธรรมจะมีส่วนช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องผ่านการกล่อมเกลาอย่างสม่ำเสมอ

พระครูปริยัติคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ปัจจุบันกฎหมายมิได้ให้พระสงฆ์เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เช่น การถูกจำกัดสิทธิ์ในการเลือกตั้ง เป็นต้น เพราะพระสงฆ์ถูกมองว่าจะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จึงทำให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของพระสงฆ์ถูกจำกัดลงด้วยกฎหมายและสถานะของความเป็นพระสงฆ์ แต่ถึงแม้พระสงฆ์จะไม่สามารถยุ่งเกี่ยวกับการเมืองได้โดยตรง แต่พระสงฆ์ก็ยังมีอีกบทบาทหนึ่งคือ ผู้สืบทอดหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น พระสงฆ์สามารถใช้ธรรมะในการสอดแทรกแนวคิด การแสดงออกที่เหมาะสมทางการเมือง เช่น การใช้หลักธรรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการเลือกตั้ง จะต้องใช้วิจารณญาณเลือกคนดี มีความสามารถ และมีความตั้งใจจริงในการเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน เพราะหากคนดีสามารถมีอำนาจในการบริหารบ้านเมืองก็จะทำให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนาช่วยลดปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นได้อีกช่องทางหนึ่ง

พระอธิการคมกริช กิตติธโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยนั้นในปัจจุบันพระสงฆ์สามารถใช้ธรรมะในการให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมสอนศีลธรรม วิปัสสนากรรมฐาน การเทศนา รวมถึงการเผยแพร่ผ่านช่องทางอื่นๆ หลักธรรมที่พระสงฆ์ใช้ในการให้ความรู้แก่ประชาชนนั้น ผู้ปฏิบัติสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงใช้หลักธรรมเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองรูปแบบต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง จะต้องเลือกคน

ที่มีความสามารถควบคู่กับความดี โดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้หลักธรรมที่ใช้ในการอบรมสั่งสอนแก่ประชาชนจะมิได้มุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง แต่ผู้ที่ยึดถือปฏิบัติสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม ตามแนวทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้

สรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยนั้น เนื่องจากพระสงฆ์ไม่สามารถยุ่งเกี่ยวกับการเมืองได้โดยตรง ดังนั้นพระสงฆ์จึงอาศัยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน เพื่อชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถแสดงออกผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง เป็นต้น

2) ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร

พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันนอกจากบทบาทของการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว อีกบทบาทคือ บทบาทในการให้ความรู้และขับเคลื่อนองค์ความรู้ทางหลักธรรมในพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน โดยเฉพาะบทบาทของการเป็นผู้ใช้หลักธรรมในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน พระสงฆ์จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและประยุกต์ใช้ธรรมะในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในแนวทางที่ถูกต้อง โดยต้องวางตนในฐานะที่เป็นกลางทางการเมือง

พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค ได้ให้สัมภาษณ์ว่า แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น พระสงฆ์ต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้เท่าทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ต้องสามารถประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมมาใช้อบรมสั่งสอนประชาชน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น หากมีการเลือกตั้งให้เลือกคนดีมีคุณธรรมเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนของประชาชน แต่สิ่งสำคัญคือพระสงฆ์จะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ไม่โน้มเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น สิ่งสำคัญคือ การที่พระสงฆ์จะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้มีความรู้พัฒนาขีดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองควบคู่กับ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถอธิบายให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองที่ถูกต้อง และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพราะพระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือจากประชาชนเป็นอย่างมาก

พระครูปริยัติคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในยุคสมัยปัจจุบันพระสงฆ์มิใช่เพียงแต่เป็นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่พระสงฆ์ยังมีอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญ คือ การเป็นครูของชุมชน พระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับความเคารพและเชื่อถือจากประชาชน เพราะถือเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ดังนั้นพระสงฆ์จึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน อีกประการคือพระสงฆ์จะต้องรู้เท่าทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพราะหากมอง ในเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง การที่พระสงฆ์จะสามารถถ่ายทอดหลักธรรมอันเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองได้ดีนั้น พระสงฆ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยพอสมควร และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมที่เหมาะสมในการถ่ายทอดให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ในการแสดงออกทางการเมืองในมิติต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

พระอธิการคมกริช กิตติธโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย พระสงฆ์จึงต้องมีการพัฒนาตนเอง ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญคือการพัฒนาตนเองด้านความรู้ นอกจากความรู้ทางธรรมแล้วควรมีการพัฒนาความรู้ในแขนงอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย เพราะวัดและพระสงฆ์จะต้องอยู่ร่วมกับชุมชน องค์ความรู้ใหม่ๆ จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์ในการถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการถ่ายทอดหลักธรรมอันจะนำ ไปประยุกต์ใช้กับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพระสงฆ์จะต้องเข้าใจและเลือกใช้วิธีในการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนให้เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น คือการที่พระสงฆ์ต้องมีการพัฒนาในแง่ขององค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อให้มีความเท่าทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น การพัฒนาความรู้นอกเหนือจากความรู้ทางธรรมแล้วควรมีการศึกษาหาความรู้ในแขนงอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน ซึ่งจะทำให้พระสงฆ์สามารถถ่ายทอดหลักธรรมอันเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น พระสงฆ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตยที่ดีในระดับหนึ่ง และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมที่เหมาะสมเพื่ออบรมสั่งสอนแก่ประชาชนได้

3) ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สิ่งสำคัญที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน คือ พระสงฆ์ถูกมองว่ามิให้ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง กฎหมายกีดกั้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของพระสงฆ์ เพราะฉะนั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจึงต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะสถานะของพระสงฆ์ถูกมองว่าจะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองและไม่สามารถโน้มเอียงไปยังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้

พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนนั้นคือ ในเรื่องของความรู้ด้านการเมือง การปกครอง เพราะการที่ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง จึงทำให้การเมืองกับพระสงฆ์เป็นเรื่องไกลตัว การศึกษาของพระสงฆ์ในด้านนี้จึงมีค่อนข้างน้อยมาก จึงทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดหลักธรรมอันเกี่ยวกับการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้ดีเท่าที่ควร

พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในตัวของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นความคิดที่ถูกปลูกฝังมานานเป็นความเชื่อแบบโบราณ ในเรื่องความรู้ความเข้าใจของพระสงฆ์โดยเฉพาะเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมือง แต่ปัจจุบันได้รับการพัฒนาในด้านความรู้สมัยใหม่มากพอสมควร ดังนั้นพระสงฆ์จะต้องตื่นตัว เช่น การศึกษาควรมีเป้าหมายในการศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต ซึ่งความรู้สมัยใหม่จะมีประโยชน์ต่อพระสงฆ์ในถ่ายทอดหลักธรรมแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

พระครูปริยัติคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากกฎหมายไม่อนุญาตให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง เพราะฉะนั้นในการแสดงออกในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง พระสงฆ์จึงต้องแสดงออกอย่างระมัดระวัง เพราะอาจถูกมองว่าไม่มีความเป็นกลางทางการเมือง หรือมิใช่กิจของสงฆ์ได้

พระอธิการคมกริช กิตฺติธโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การที่พระสงฆ์ถูกมองว่าต้องเป็นกลางทางการเมือง จึงทำให้มีข้อจำกัดในการแสดงออกในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เพราะถูกมองว่าการเมืองกับพระสงฆ์ไม่ควรเกี่ยวข้องกัน อันจะทำให้ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ดูไม่เหมาะสมในสายตาของประชาชน

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยนั้นคือ เนื่องจากพระสงฆ์ถูกมองว่าต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง และไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ดังนั้นการเมืองจึงถือเป็นเรื่องที่ไกลตัวสำหรับพระสงฆ์ เพราะฉะนั้นการแสดงออกในเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองจึงต้องกระทำอย่างระมัดระวัง และอีกประการหนึ่ง การถ่ายทอดหลักธรรมอันเกี่ยวกับการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น พระสงฆ์จะต้องมีความรู้ความเข้าในด้านการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ดีพอสมควร

4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยนั้น แนวทางที่ดีที่สุดของพระสงฆ์คือ การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการให้ความรู้แก่ประชาชน ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองที่ไม่สุดโต่งและมีความเหมาะสม และประเด็นสำคัญคือพระสงฆ์จะต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง

พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พระสงฆ์ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยตรง ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง และควรมีการพัฒนาองค์ความรู้สมัยใหม่ เช่น การศึกษาทฤษฎีการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสั่งสอนให้ความรู้แก่ประชาชน พระสงฆ์จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ สิ่งที่สำคัญคือ พระสงฆ์จะต้องมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน

พระครูปริยัติคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การปรับทัศนคติของพระสงฆ์ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ถึงแม้พระสงฆ์จะต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง แต่พระสงฆ์ในฐานะของผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาสามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการประยุกต์ใช้อบรมสั่งสอนประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและมีจริยธรรมทางการเมืองได้ และควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ของตัวเองอยู่เสมอ เพื่อให้เท่าทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

พระอธิการคมกริช กิตติธโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ถึงแม้พระสงฆ์จะถูกวางสถานะให้เป็นกลางทางการเมือง แต่พระสงฆ์สามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสอดแทรกจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สอนให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสอดแทรกธรรมะในเรื่องของเหตุผล การใช้วิจารณญาณและไม่หวังผลตอบแทน ประกอบการตัดสินใจในการเลือกผู้แทน ซึ่งการสอดแทรกหลักธรรมอันจะเป็นการปลูกฝังจริยธรรมทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งวิธีการนี้พระสงฆ์ก็ยังคงสามารถวางตนเป็นกลางทางการเมืองได้

สรุปได้ว่า เนื่องจากพระสงฆ์ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ดังนั้นแนวทางในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน คือการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ประชาชน รวมถึงการที่พระสงฆ์จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ในแขนงต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผู้วิจัยขอนำเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 341 รูป

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 181 รูป กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ พระสังฆาธิการซึ่งจำพรรษาในวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนพรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม และวุฒิทางการศึกษาทางเปรียญธรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนัดวันเวลาสัมภาษณ์กับพระสังฆาธิการทั้ง 5 รูป จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนพรรษา 11 – 20 พรรษา มีจำนวน 72 รูป คิดเป็นร้อยละ

39.80 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 70 รูป คิดเป็นร้อยละ 38.70 มีวุฒิทางการศึกษาทางธรรม นักธรรมชั้นเอก จำนวน 118 รูป คิดเป็นร้อยละ 65.20 และไม่มีวุฒิทางเปรียญธรรม จำนวน 92 รูป คิดเป็นร้อยละ 50.83

5.1.2 บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.59, S.D. = 0.63) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.60) อันดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 0.61) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมายอันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใดอยู่ในระดับมาก ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงการ

มีจริยธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองตระนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใดอยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมือง ผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรม อันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่น แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดียอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนตามความเหมาะสมเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด อยู่ในระดับน้อย

5.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

1) องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ประชาชนมากขึ้น เพื่อพระสงฆ์จะสามารถใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือในการ กล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น เช่น สถานีวิทยุ โทรทัศน์ ควรเปิดโอกาส ให้พระสงฆ์ได้แสดงธรรมะแก่ประชาชน ซึ่งจะทำให้พระสงฆ์สามารถเผยแพร่หลักธรรมแก่ประชาชนในวงกว้างได้ดียิ่งขึ้น

2) พระสงฆ์ควรมีพัฒนาตนเองในด้านความรู้ โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยพอประมาณ และจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมอย่างถ่องแท้ สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสั่งสอนประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3) กระบวนการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง เป็นสิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้แก่เยาวชน ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาคุณธรรมจริยธรรม โดยเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยสอดแทรกหลักธรรมอันเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้ซึมซับและเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางที่เหมาะสม

4) พระสงฆ์ควรมีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นหากพระสงฆ์มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

5) การที่พระสงฆ์ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองนั้น ถึงแม้กฎหมายจะห้ามมิให้พระสงฆ์เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เพราะถูกมองเป็นเรื่องไม่เหมาะสม แต่พระสงฆ์ในฐานะผู้ถ่ายทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน สามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมทางการเมืองประชาชนได้ โดยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

6) พระสงฆ์ควรมีการจัดกิจกรรมอันมีส่วนในการช่วยส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

7) องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในเรื่องของงบประมาณและเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

5.2.1 บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.59, S.D. = 0.63) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.60) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.69) และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 0.61) ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ปัจจุบันบริบทของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ปัจจุบันพระสงฆ์ได้รับการศึกษาเรียนรู้ในวิชาการสมัยใหม่มากขึ้น ประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของพระสงฆ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบันการเผยแพร่ธรรมะนั้นมิใช่เพียงมีการเผยแพร่ภายในวัดเท่านั้น แต่พระสงฆ์ยังได้รับโอกาสในการเผยแพร่หลักธรรมนอกสถานที่ เช่น การได้รับเชิญจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นวิทยากรในการอบรมสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การสอนศีลธรรมในสถานศึกษา การอบรมสัมมนาทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พระสงฆ์จึงสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามาช่วยในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์สามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสอดแทรกจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วุฒิศักดิ์ พรมสาร, 2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พบว่า ระดับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.69) ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันพระสงฆ์ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีการส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทั้งประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมองเห็นว่าปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในปัจจุบันนั้น พระสงฆ์ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาสามารถใช้ธรรมะเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาให้ความรู้แก่ประชาชนเหล่านั้นได้ โดยพระสงฆ์สามารถสอดแทรกจริยธรรมทางการเมืองผ่านทางหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วุฒิศักดิ์ พรมสาร, 2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พระสงฆ์สามารถส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกที่จะนำไปสู่การมีจริยธรรม โดยเฉพาะการปลูกฝังจริยธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ให้กับเด็กและเยาวชน และสอดคล้องกับแนวความคิดของ

(ชาญชัย ฮวดศรี, 2549) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในชุมชนเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 ซึ่งกล่าวว่า สภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นเรื่องวัตถุและส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ประสบความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหา ด้านศีลธรรม ปัญหาสังคม และปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น เป็นต้น อันเป็นผลมาจากการขาดการพัฒนาทางศีลธรรมจรรยาอันดีงามทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจให้ควบคู่กันไปกับความเจริญทางวัตถุ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องรับและเพิ่มบทบาท จากอดีตที่ทำงานในเชิงรับ เปลี่ยนเป็นเชิงรุก ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาวะสังคมที่มีลักษณะเช่นนี้ คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องหันมาเน้นบทบาทในด้านนี้ และให้ความสำคัญมากขึ้นด้วยการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาคุณภาพทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่จักต้องได้รับการเน้นหนักเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยเฉพาะในชุมชน

2. ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พบว่า ระดับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.60) ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองนั้น ปัจจุบันพระสงฆ์มีการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเช่น หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความเสียสละ และการปลูกฝังเพื่อให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยรูปแบบการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของการเมืองนั้น พระสงฆ์ไม่อาจกระทำได้โดยตรง เนื่องจากพระสงฆ์อยู่ในฐานะซึ่งต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง แต่จะประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน เช่น การสอนให้ใช้สติและวิจารณญาณในการเลือกตั้ง เลือกคนดี มีความสามารถ มีความเสียสละ และมีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อส่วนรวม รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (พระมหาโพธิวงศาจารย์,2563) ว่าพระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งมีหลายรูปแบบวิธีการ ไม่ว่าเป็นการเทศน์ การบรรยาย การปาฐกถา และวิธีการที่ได้ผลมากที่สุดคือการเทศน์ เพราะการเทศน์หมายถึง การบอก การแสดง การแจกแจง การเปิดเผย การทำให้แจ่มแจ้งซึ่งพระธรรมคำสอน และมีชื่อเรียกเฉพาะอย่างหนึ่งว่า การแสดงพระธรรมเทศนา การเทศน์เป็นเรื่องของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญและศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองตลอด 45 ปี อันเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนามั่นคงตราบเท่าทุกวันนี้

3. ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง

พบว่า ระดับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.28, S.D. = 0.61) ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองนั้น ปัจจุบันพระสงฆ์อยู่ในสมณเพศ เพราะฉะนั้นการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ ในเรื่องซึ่งเกี่ยวกับการเมืองนั้น จึงถูกมองว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ จึงต้องมีการระมัดระวังในการใช้สื่อต่างๆ ประกอบกับปัญหาทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีพระสงฆ์จำนวนไม่น้อยที่ยังไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ (อุบล วุฒิพรโสภณ ,2561) ซึ่งได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อของพระภิกษุว่า ด้านการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารต้องเลือกใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับผู้รับ ต้องมีความเข้าใจในระบบสารสนเทศบ้างเข้าใจหลักการในการใช้เครื่องมือสื่อสาร รู้ข้อควรระวังในการใช้เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่พระธรรมอย่างถูกต้องเหมาะสมกับช่องทางนั้นๆ โดยเฉพาะการใช้แอพพลิเคชั่นไลน์ หรือ เฟสบุ๊ค ที่สามารถส่งผ่านได้รวดเร็ว และเข้าสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง ถ้ามีการผิดพลาดของข้อมูลหรือช่องทางการสื่อสารจะทำให้เกิดความเสียหายตามมาได้ เพราะพระภิกษุผู้ส่งข่าวสารนั้นไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่าผู้รับข่าวนั้นเป็นใคร อยู่ในสถานะหรือสถานการณ์เช่นไร มีความยินดีหรือไม่ยินดีกับการรับข้อมูลข่าวสารนั้นหรือไม่ ดังนั้น ผู้ส่งสารจะต้องมีความระมัดระวังในการส่งข่าวสารที่ต้องถูกต้อง ชัดเจน ไม่กำกวมเพราะอาจจะทำให้เกิดการตีความที่ผิดพลาดขึ้นได้ และพร้อมจะเป็นดาบสองคมที่จะย้อนมาทิ่มแทงแก่ผู้ส่งสารนั้นเสียเอง และโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันของพระสงฆ์ ทุกครั้งที่การหยิบใช้โทรศัพท์ต้องพึงระวังสำรวมใจและกายพร้อมกับการมีสติอยู่เสมอ การพูดที่ไม่เสียงดังจนเกินงาม ไม่เอะอะจนเกินไป กริยาท่าทางขณะใช้โทรศัพท์ รวมถึงการวางตัวที่น่าศรัทธาเลื่อมใสแก่ผู้พบเห็นขณะใช้เครื่องมือสื่อสาร ฯลฯ ต้องกระทำด้วยความรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา

5.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีการจัดกิจกรรมอันมีส่วนช่วยในการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในเรื่องของงบประมาณและเทคโนโลยีที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรม 2) ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีพัฒนาตนเองในด้านความรู้ โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยพอประมาณ และจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมอย่างถ่องแท้ สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสั่งสอนประชาชนเพื่อให้เกิดความ

เข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ 3) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พระสงฆ์ควรมีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นหากพระสงฆ์มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) พระสงฆ์ควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งองค์ความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่จำเป็น เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและขีดความสามารถของพระสงฆ์ในการถ่ายทอดและประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน

2) องค์กรต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการบูรณาการร่วมกับวัดเพื่อเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนมากขึ้น

3) หน่วยงานของรัฐและเอกชน ควรมีการสนับสนุนงบประมาณและเทคโนโลยีที่จำเป็น เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถแก่พระสงฆ์ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงลึก

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ซึ่งพระสงฆ์ใช้ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนต่อไป

3) ควรศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ครอบคลุมทั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย :

1) หนังสือ :

โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. (2532). *ความเข้าใจระบอบการปกครองประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2540). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. (2548). *จริยศาสตร์ ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

บุญมี แท่นแก้ว. (2541). *จริยธรรมกับชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ปราชญา กล้าผจญ. (2544). *คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: เยลโล่ การพิมพ์

พระเทวินทร์ เทวินโท. (2544). *พุทธจริยศาสตร์*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สหมิตรพริ้นติ้ง.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช). (2563). *วิธีเทศนา*. กรุงเทพฯ: บริษัทปัญญามิตรการพิมพ์.

พิภพ วชังเงิน. (2546). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.

มัญชุภา ว่องวีระ. (2541). *จริยธรรมกับการพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2539). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2525). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

แสวง รัตนมงคลมาศ. (2545). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: เพชรสยามการพิมพ์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2549). *การเมืองการปกครองไทย พ.ศ.1762-2500*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

อมร รักษาสัตย์ และคณะ. (2539). *ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. (2542). *สารานุกรมศัพท์ทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ :

ชฎาภรณ์ เตวะสุข. (2551). *“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ”*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาญชัย ฮวดศรี. (2549). *“บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในชุมชนเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9”*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรราชวิทยาลัย.

พระณัฐพงศ์ ธรรมสัตย์. (2560). *“วัฒนธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ในเขตอำเภอฆ้องชัย* จังหวัดกาฬสินทร์*”*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระบัวสอน ทองสลับ. (2563). *“บทบาทของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตปกครองของคณะสงฆ์ภาค 10”*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พระมหาสุระนิตย์ สุรกฺโข (ไชยวงษา). (2561). *“บทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียน บ้านพร้าวเหนือ ในเขตตำบลกวนวัน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย”.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระศักดิ์สิทธิ์ ฐานยุตโต (ประกอบศรี). (2564). *“กลวิธีการเผยแผ่ศาสนธรรมของเจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม”*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระสมุห์สมชาย สิริสมฺปนฺโน. (2562). *“กระบวนการปลูกฝังเยาวชนให้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี”*. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระเอกชัย แก้วเทพ. (2560). *“บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของชุมชนตำบลท่าก๊อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย”*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมเพื่อการพัมนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วุฒิศักดิ์ พรมสาร. (2557). *“ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของพระสงฆ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง”*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เอมอร แสนภูวา. (2559). *“บทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมสร้างความมั่นคง ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ”*. รายงานวิจัย. สถาบันพระปกเกล้า.กรุงเทพมหานคร.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา .(2555). *“ความคาดหวังของผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษาต่อบทบาทการส่งเสริมการบริหารงานเอกสารข้อมูลทางวัฒนธรรมของสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยา. สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี”.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

3) วารสารทางวิชาการ :

พระครูกิตติวราทร (ทองปั้น). (2560). *พระพุทธศาสนากับบทบาททางการเมือง*.วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(1), 162-171.

พระครูอาทรยติกิจ (ชื่น ขำวงษ์). (2559). *การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัฒน์*. วารสาร มจร. มนุษย์ศาสตร์ปริทรรศน์, 2(2), 106-115.

พระปลัดพัทธพงษ์ ธมฺมนนฺโท. (2563). *พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมไทย.* สารนครศรีธรรมราช, 50(2), 64-65.

พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ และคณะ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง*, 6(10), 5106-5121.

อุบล วุฒิพรโสภณ. (2561). *พระสงฆ์กับการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีในยุค 4.0*. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและงานวิจัย, 1(1), 129-1380.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ :

ทฤษฎีทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยา. (ม.ป.ป.). ได้จาก http://banjomyut.com /library.3/extension_2ethic/05_2.html. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2565.

การขาดจริยธรรมทางการเมือง. (ม.ป.ป.). ได้จาก http://pdhcommunication.wordpress.com. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566.

2.ภาษาอังกฤษ :

Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham Jr. (1966). Comparative Politics: A Development Approach. Boston: Little, brown & Co.) , (Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham Jr. 1980. Comparative Politics Today : A World View. Boston: Little, brown & Co.)

Eremenko. M. (2001). Political participation. Retrieved.

Kohlberg, L. (1964). Development of moral character and moral idelogy. Review of child. Development Ressearch,1, 383-432.

Easton, David and Dennis, Jack. (1969). Children in the Political System. New York: McGraw - Hill.

Langton, Kenneth P. (1969). Political Socialization. London: Oxford University Press.

Rush, Michael, and Althoff, Philip. (1971). Introduction to Political Sociology. Berkeley: Western Printing Press.

Piaget. J. (1932). The Moral Judgement of the child. London: Routledge and Kogan Paul.

Pye, Lucian. 1962. Politics, Personality, and Nation Building: Burma' s Search for Identity. New Harven: Yale University Press.

Thinapan Nakata. (1975). The Problem of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students. Bangkok: Praepittaya.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา : ศน.ด. (พุทธศาสน์ศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
: เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)

2) รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Sociology) Pune

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
: อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

3) นางสาวปราณี ทองแดง

วุฒิการศึกษา : ศษ.ม. การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน : นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ



ภาคผนวก ข

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

พระครูปริยัติคุณาวุธ : รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่ สัมภาษณ์วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2566

พระอธิการคมกริช กิตติธโร : เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้ สัมภาษณ์วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2566

พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. : เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง สัมภาษณ์วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2566

พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ : รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์ สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566

พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ : เจ้าอาวาสวัดพระโยค สัมภาษณ์วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๓๑๒๙

ที่ ๐๖ ๗๙๑๖(๒)/๖ ๐๖๙๕ **วันที่** ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ด้วย นายจารุวัสน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน นิยฺวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- ตรวจให้แล้ว
- ข้อเสนอแนะปรับแก้ไขตามที่เสนอแล้ว

(พระครูสิริธรรมาภิรัต,ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศก
๒๗ พ.ย. ๖๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๓๒๙

ที่ อว ๗๙๓๖๖(๒)/ว ๐๖๙๔ **วันที่** ๓๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร. เดชชาติ ศรีทรัพย์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรวงกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ศรีทรัพย์)
๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๔-๕ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ยว ๗๔๒๒(๒)/ว ๐๖๗๕

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นางสาวปราณี ทองแดง นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษสำนักพระพุทธศาสนา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดตัวอย่างเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๔

- ทราบ
- ดำเนินการต่อไปได้

(นางสาวปราณี ทองแดง)
นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ
28 พฤศจิกายน 2565

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๒๘๔-๕ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๓๓๖(๒)/ว ๐๖๓๕

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เรียน พระครูปริยัติยาภิรม เจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๒๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๓๑๒๘ เว็บไซต์ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๓๒๖(๒)/ว ๐๖๗๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปริยัติยานุรักษ์

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสิริธรรมานิวัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๓๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๒๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสุนทรธรรมพินิจ เจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ฆ)

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมานิวัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๒๖๒(๒)/ว ๐๖๙๖

๓๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปริยัติคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.,ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
เลขที่ ๑๒๘ หมู่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๑๒๘ เว็บไซต์ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๒๖(๒)/ว ๐๐๗๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เรียน พระอธิการคมกริช กิตติโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๒๖(๒)/ว ๐๖๗๖

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปริยัติธำรงคุณ, ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๒๔๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ ยว ๙๙๒๖(๒)/๖๐๖๙๖

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฑโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๒๔๘



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๗๒๔-๕ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๒๖(๒)/ว ๐๖๗๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค

ด้วย นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (The Role of Buddhist Monks Towards Ethical Politicalization to People in Democratic Regime with the King as the Head in Muang District, Surat Thani Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๗๒๔

ภาคผนวก ฉ

หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์



ที่ จว. ๒๓๕/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

TITLE : THE ROLE OF BUDDHIST MONKS TOWARDS ETHICAL POLITICALIZATION TO PEOPLE IN DEMOCRATIC REGIME WITH THE KING AS THE HEAD IN MUANG DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE.

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๓๙๖/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหามงวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย



ภาคผนวก ช

แบบสอบถาม



แบบสอบถาม

เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ

จารุวัฒน์ กิตติธีรางกูร

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จำนวนพรรษา

☐ 1. น้อยกว่า 10 พรรษา ☐ 2. 11 – 20 พรรษา

☐ 3. 21 - 30 พรรษา ☐ 4. มากกว่า 30 พรรษา

2. วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ

☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา

☐ 3. อนุปริญญา ☐ 4. ปริญญาตรี

☐ 5. ปริญญาโทขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาทางธรรม

☐ 1. นักธรรมชั้นตรี ☐ 2. นักธรรมชั้นโท

☐ 3. นักธรรมชั้นเอก ☐ 4. ไม่มีวุฒิทางธรรม

4. วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม

☐ 1. ประโยค 1-2 ถึง ป.ธ. 3 ☐ 2. เปรียญโท ป.ธ. 4 – ป.ธ. 6

☐ 3. เปรียญเอก ป.ธ. 7 – ป.ธ. 9 ☐ 4. ไม่มีวุฒิเปรียญ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ว่าท่านปฏิบัติในระดับใดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก

3 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย

1 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาทของพระสงฆ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง					
1.	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
2.	ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
3.	ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					

ข้อที่	บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาทของพระสงฆ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4.	ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
5.	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมาย อันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
	การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง					
6.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ตระหนักถึงการมีจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
7.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
8.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
9.	ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด					

ข้อที่	บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาทของพระสงฆ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10.	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง ตระนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใด					
	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง					
11.	ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรม อันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
12.	ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด					
13.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่น แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดียอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด					
14.	ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ตามความเหมาะสม					

ข้อที่	บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง	ระดับบทบาทของพระสงฆ์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	เพียงใด					
15.	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมือง ผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ซ

แบบสัมภาษณ์



แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. โปรดตอบคำถามตามสภาพที่เป็นจริง คำตอบของท่านมีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย เพราะจะทำให้ทราบข้อเท็จจริงอันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด หากท่านรู้สึกไม่สบายใจสามารถไม่ตอบคำถามได้ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น และจะดำเนินการให้สอดคล้องภายใต้เงื่อนไขจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ทุกประการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ

จารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ/ฉายา ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่ปัจจุบัน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน.....

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1) ท่านคิดว่าปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทอย่างไร ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่าอะไรเป็นปัญหา และอุปสรรค ของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

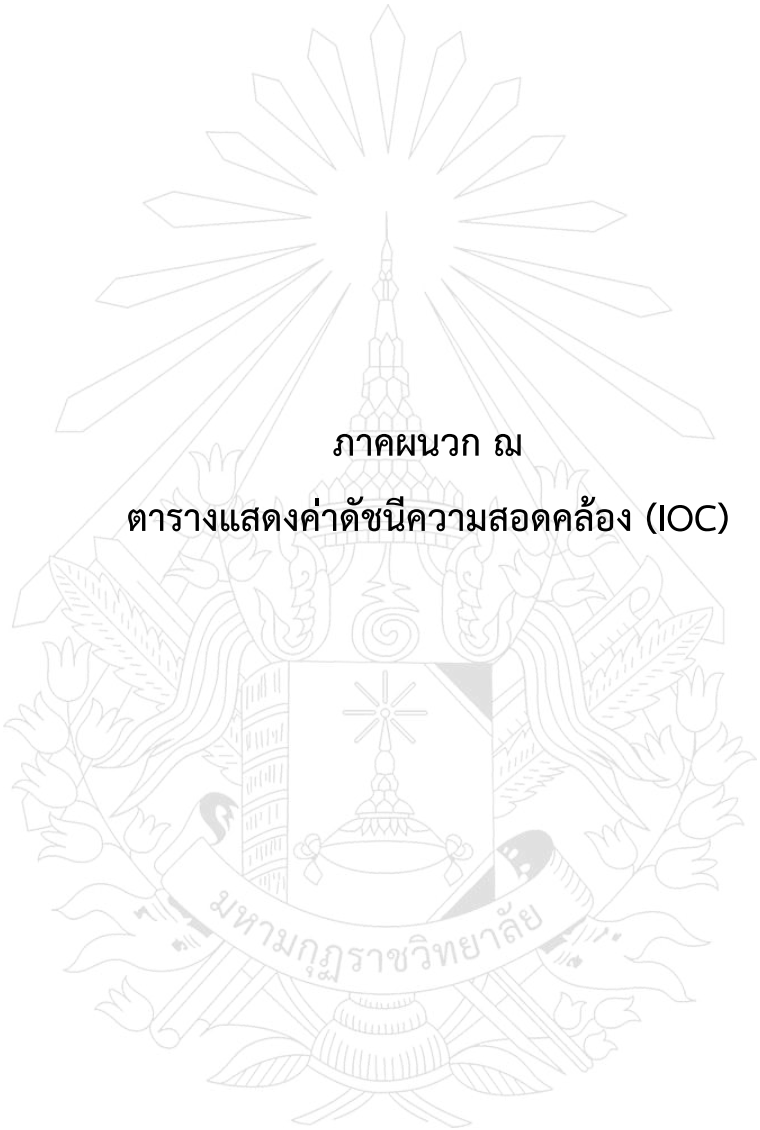
.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏ



ภาคผนวก ฌ

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม

โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล								
1	จำนวนพรรษา ☐ 1. น้อยกว่า 10 พรรษา ☐ 2. 11 - 20 พรรษา ☐ 3. 21 – 30 พรรษา ☐ 4. มากกว่า 30 พรรษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ☐ 3. อนุปริญญา ☐ 4. ปริญญาตรี ☐ 5. ปริญญาโทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	วุฒิการศึกษาทางธรรม ☐ 1. นักธรรมชั้นตรี ☐ 2. นักธรรมชั้นโท ☐ 3. นักธรรมชั้นเอก ☐ 4. ไม่มีวุฒิทางธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	วุฒิการศึกษาทางเปรียญ ☐ 1. ประโยค 1 - 2 ถึง ป.ธ. 3 ☐ 2. เปรียญโท ป.ธ. 4 – ป.ธ. 6 ☐ 3. เปรียญเอก ป.ธ. 7 – ป.ธ. 9 ☐ 4. ไม่มีวุฒิเปรียญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 2 บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี								
1. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง								
1	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมายอันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	($\sum X$)	IOC		
2. ด้านการเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง								
6	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงการมีจริยธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง อันสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง ตระหนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง								
11	ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัดในการเผยแพร่หลักธรรม อันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการปกครองในประชาธิปไตยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
	สนทนาธรรมผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด							
13	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่า แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดียอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ตามความเหมาะสมเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมือง ผ่านช่องทางต่างๆตามความเหมาะสมเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี								
1	ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี								
1	ท่านคิดว่าปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทอย่างไรต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ข้อเสนอแนะ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง แก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรม ทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์							

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมือง แก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์
เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
แต่ละข้อได้ค่า 0.66-1.00

ความเห็น เห็นสมควรดำเนินการต่อไป

(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร,ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ภาคผนวก ญ
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ทดสอบความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค

(Cronbach Alpha Coefficient- A)

แบบสอบถาม เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการกล่อมเกลาจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Reliability Statistics

VARIABLES	Cronbach's Alpha	N of Items
1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (OA)	.812	5
2. การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (Ed)	.814	5
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (PR)	.802	5

Item Statistics

VARIABLES	Mean	Std. Deviation	N
1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง			
1.1 ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.0333	.49013	30
1.2 ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน นักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.8667	.57135	30
1.3 ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานทั้งภายในวัดและนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.3333	.60648	30
1.4 ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.6667	.54667	30

VARIABLES	Mean	Std. Deviation	N
1.5 ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมายอันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.0333	.49013	30
2. การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง			
2.1 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงการมีจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.1667	.59209	30
2.2 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.2000	.55086	30
2.3 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.2333	.56832	30
2.4 ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด	4.8000	.48423	30
2.5 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง ตระหนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.5333	.57135	30
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง			
3.1 ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรม อันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	4.2333	.62606	30
3.2 ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	3.0333	.71840	30
3.3 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่น แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดีย	3.6667	.54667	30

VARIABLES	Mean	Std. Deviation	N
อื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด			
3.4 ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ตามความเหมาะสมเพียงใด	3.3333	.54667	30
3.5 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความที่เหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	4.1	.71197	30

Item-Total Statistics

VARIABLES	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected ItemTotal Correlation	Cronbach's Alpha If Item Deleted
1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง				
1.1 ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	14.9000	2.921	.622	.770
1.2 ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชนนักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	15.0667	2.616	.682	.749
1.3 ท่านมีการจัดกิจกรรมวิปัสสนากรรมฐานทั้งภายในวัดและนอกสถานที่	15.6000	2.938	.431	.832

VARIABLES	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected ItemTotal Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด				
1.4 ท่านมีการจัดกิจกรรมสอนศีลธรรมนอกสถานที่ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	15.2667	2.685	.680	.750
1.5 ท่านมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของกฎหมาย อันสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	14.9000	.2921	.622	.770
2. การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง				
2.1 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ในการเทศนาให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงการมีจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	16.7667	2.737	.675	.755
2.2 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	16.7333	2.685	.787	.720
2.3 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความมีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	16.7000	2.631	.789	.718

VARIABLES	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected ItemTotal Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
2.4 ท่านมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพียงใด	16.1333	3.292	.502	.805
2.5 ท่านมีการเทศนาโดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อเป็นแนวทางในการพูดชักจูงให้นักการเมืองและผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง ตระหนักถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางการเมืองอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด	17.4000	3.421	.313	.861
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง				
3.1 ท่านมีการใช้ระบบกระจายเสียงของวัด ในการเผยแพร่หลักธรรมอันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	14.1333	3.637	.666	.739
3.2 ท่านมีการแสดงธรรม เช่น บรรยายธรรม สนทนาธรรม ผ่านช่องทางวิทยุโทรทัศน์ โดยใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบ เพื่อชี้นำแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงใด	15.3333	3.264	.708	.722
3.3 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเป็นนักปกครองที่ดี ผ่านช่องทางการโฆษณาต่างๆ ช่องทางอินเตอร์เน็ต เช่น แผ่นพับ เฟสบุ๊ค หรือช่องทางโซเชียลมีเดียอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	14.7000	3.734	.751	.721

VARIABLES	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected ItemTotal Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
3.4 ท่านสามารถใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความเสียสละ ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ตามความเหมาะสมเพียงใด	15.0333	4.723	.252	.850
3.5 ท่านมีการใช้หลักธรรมอันเกี่ยวกับความที่เหตุผล เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการแสดงออกทางการเมือง ผ่านช่องทางต่างๆ ตามความเหมาะสมเพียงใด	14.2667	3.513	.600	.762

Scale Statistic

VARIABLES	Mean	Variance	Std.Deviation	N of Items
1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (OA)	18.9333	4.202	2.04995	5
2. การเทศนาส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (Ed)	20.9333	4.409	2.09981	5
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง (PR)	18.3667	5.620	2.37056	5

ลงชื่อ

(พระมหาเอกภวิน ปิยวิโร, ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาคผนวก ฎ
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ





พระครูปริยัตคุณาวุธ รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี เจ้าอาวาสวัดกลางใหม่

วันที่สัมภาษณ์ : 4 กุมภาพันธ์ 2566





พระอธิการคมกริช กิตติธโร เจ้าอาวาสวัดบางใบไม้

วันที่สัมภาษณ์ : 4 กุมภาพันธ์ 2566





พระครูปริยัติธำรงคุณ ดร. เจ้าคณะตำบลคลองน้อย เจ้าอาวาสวัดบุญบันเทิง

วันที่สัมภาษณ์ : 5 กุมภาพันธ์ 2566





พระมหาฐิติวัฒน์ จิรวฒฺโฒ รองเจ้าอาวาสวัดสามัคคีผดุงพันธ์

วันที่สัมภาษณ์ : 6 กุมภาพันธ์ 2566





พระครูสมุห์รัชพล จนฺทวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดพระโยค

วันที่สัมภาษณ์ : 7 กุมภาพันธ์ 2566

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นายจารุวัฒน์ กิตติธิรางกูร

วัน เดือน ปีเกิด : 5 ตุลาคม พ.ศ. 2528

ที่อยู่ปัจจุบัน : 374/2 หมู่ที่ 5 ตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษา : รป.ศ. (สาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งงานปัจจุบัน : นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี